

DARBININKAS

ŽAIDIMAS SEŠĖLYJE TEBEINA

XLIII NR. 79

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, LAPKRIČIO - NOV. 4, 1958

Administracija GLenmore 5-7261
Redakcija GLenmore 5-7281

10 CENTU

JONO XXIII VAINIKAVIMAS

Popiežius Jonas XXIII pagreitino savo karūnacijos iškilmes — iš numatytos lapkričio 9 atkėlė į 4, antradienį.

Prezidentas Eisenhoweris ir papiežiaus karūnacijos iškilmes paskyrė savo delegaciją — valst. sekr. pavaduotoją R. Murphy, darbo sekr. Mitchell ir buvusį atstovą Italijoje Mrs. Clare Boothe Luce.

Naujasis papiežius jau paskyrė prosek. Msgr. Tardini.

Prosekretoriaus žinioje yra užsienio reikalai — santykiai su valstybėmis. Prosekretorius bus artimiausias toje srityje papiežiaus bendradarbis ir su juo matysis kasdien, išskyrus sekmdienius. Ar skirs sekretorių, nežinia; gal jį pareigas pasiūlys savo rankose kaip ir Pijus XII.

AR SULAUŽYS TRADICIJAS?

Jonas XXIII pareiškęs norą šiemet aplankyti Liurdą. Tokiu atveju jis atlankytų ir savo Veneciją. Jei tai darytų, būtų perversmas ligišlinei tradicijai. Per šimtą metų papiežiai nebuvo toliau iš Romos išvykę kaip per keliolika mylių, o ligi Italija susitarė su Vatikanu 1929, papiežiai nebuvo kojės iš Romos iškėlę per 59 metus.

Griežto diplomatinio protokolo saugotojai Vatikanė baiminasi, kad Liurdo aplankymas galėtų duoti pagrindo paskui ir kitiems kraštams laukti papiežiaus jų šventoves aplankant.

ITALIJOS KOMUNISTAI NEPATENKINTI

Italijos komunistų spauda paskelbė savo nepasitenkinimą nauju papiežium. Prisiminė kaip tik jo ganytojišką laišką, kuriuo įspėjo tikinčiuosius nesidėti su komunistais.

Kas išradėjas?

Prancūzijos mokslininkas dr. Lucien Mallet paskelbė, kad "mėlynosios šviesos" atradimas, už kurį sovietų mokslininkui Čerenkovui šiemet davė Nobelio premiją, priklauso ne Čerenkovui, bet jam, prancūzui Jau 1946 Mallet rašė tuo reikalu Čerenkovui, pranešdamas apie savo atradimus, tris laiškus. Tačiau iš Čerenkovo jis negavo jokio atsakymo. Prancūzijos atominės energijos komisaras Perrin užstojo savo tautietį ir pasiuntė protestą Svedijos akademijai, reikalaujdamas ne premijos pinigų, bet Mallet mokslinių darbų pripažinimo.

GELEŽINKELIAI PAKĖLĖ KAINAS

New York Central ir Pennsylvania geležinkeliai nuo lapkričio 1 pakėlė bilietų kainas 5 proc. "coach" vietom ir 15 proc. pirmai klasei. Nuo New Yorko iki Chicago "coach" bilietas buvo 35.55, dabar 37.33 — vieną galą; nuo New Yorko iki Washingtono buvo 8.78 ir 12.66, dabar 9.22 ir 14.56.

Geležinkelių kompanijos aiškina, kad šiemet per 9 mėnesius Pennsylvania turėjo 6,899, 000 dol. nuostolių, Central 8, 443,064. Esą darbininkams pakeltas atlyginimas valandai 7 cn., o taip pat 1 cn. pragyvenimo paprangimo. Central apskaitė, kad iš bilietų kainos pakėlimo bus 5,700,000 dol. papildomų pajamų.

NAUJI LAGERIAI PABALTIEČIAM?

U.S.N. a. W. Report praneša:

Sovietų Sąjungoje Uralo kalnuose įsteigti nauji koncentracijos lageriai žmonėms, deportuotiems iš Baltijos kraštų, kur yra sustiprėjusios antikomunistinės nuotaikos. Naujas lageris moterim yra Spasske, vyrams Dalinkoje ir Karabaše.

BIRUTĖ ŽALAGAITYTĖ PASAULIO ČEMPIONĖ

Agronomė Birutė Žalagaitytė iš Lietuvos spalio 30 Tiflise laimėjo ieties metimo pasaulio čempionės vardą. Numetė 57.49 metrus. Prieš tai buvo rekordas australietės — 57.40 metrai. Žalagaitytė dalyvavo rungtyne Sovietų vardu.

Ar katalikas gali būti prezidentu?

Viceprezidentas Nixonas spalio 31 buvo spaudos klausiamas, ar Jungtinėm Valstybėm gali būti priimtinas prezidentas katalikas. Nixonas atsakė, kad nuo 1928 (kada buvo atmetas katalikas Smithas) aplinkybės tiek pasikeitė ir gerąją pusę, jog religija negali būti jokia kliūtis. Nixonas turėjo galvoje savo busimą konkurentą demokratą kataliką sen. Kennedy.

— Armija pagamino lėktuvą, kuris gali kilti statmenai kaip helikopteris, gali kilti ir įsibėgdamas kaip paprastas lėktuvas.

Amerika gyvena tikrai rinkimais

Kongreso rinkimai lapkričio

4. Nors viceprezidentas Nixonas mėgino sutvarkyti rankas nuleidusius respublikonus ir į rinkimų kampaniją įtraukė patį prezidentą, bet stebėtojai laukia, kad laimės demokratai didėle persvara. "Newsweek" padarė iš savo korespondentų tokias išvadas:

senate demokratai gaus 58, turėjo 49;

respublikonai gaus 40, turėjo 47;

Atstovų Rūmuose demokratai gaus 266, turėjo 235;

respublikonai gaus 170, turėjo 200.

Kodėl respublikonai pralaimės?

Korespondentai nurodo tokias gyventojų nepalankumo

jiem priežastis:

— ūkinis pasunkėjimas gyvenimas,

— nepasitenkinimas Baltaisiais Rūmais,

— tik trečioji vietoj užsienio politikos nepasisekimai (turima galvoje viduriniai rytai ir Quemoj)

— pagaliau respublikonų partijos organizacinis pakrikimas.

Visų korespondentų trečdalis praneša apie nusivylimą Baltųjų Rūmų nesugebėjimu vadovauti.

Demokratų stiprybę laiko paramą unijų, kurios labiau emė domėtis politika, ir didesnį partijos vieningumą.

Siuos skaičius čia pateikėme, kad skaitytojas turėtų progą po rinkimų patikrinti, kiek spauda pataikė atvaizduoti visuomenės nuotaikas.

— Gallupo institutas patvirtina taip pat, kad demokratai rinkimuose laimės su didesne persvara nei 1954 ar 1956. Dabar gausią demokratai 57 proc., respublikonai 43, 1956 gavo demokratai 51, respublikonai 49 proc.

— Amerikos kapitalas labai susidomėjo Saharos nafta ir dujom. Prancūzai tiki, kad naftos užteks Prancūzijos vidaus rinkai, o dujų visai Europai. Tada nustos reikšmės vidurinių rytų nafta ir Nasseris. Saharai eksploatuoti svarbu ramybė Alžire.

KOMUNISTŲ SUKILIMAS PRIEŠ PASTERNAKĄ

Po Stalino nuvainikavimo Sovietų vidaus gyvenime patį garsiausią istoriją yra rašytojo Boris Pasternako.

Pasternako istorijos lig šiol buvo toki svarbieji įvykiai: — 1957 Italijos komunistų leidykla išleido Pasternako romaną "Doktor Živago", kuriame vaizduoja pereinamąjį laiką iš caristinės Rusijos į komunistinę. Leidėjas dabar prisipažino, kad buvo susilaukęs didelio spaudimo iš Sovietų atstovo, kad knygos neleistų ar bent kad pakeistų.

— 1958 spalio 23 už tą knygą Pasternakui paskirta Nobelio premija. Nuo šiol prasidėjo

viešai ir aštriai plėtotis Pasternako istorija.

— Kaip Sovietai reagavo?

Pirmoji sovietų žmonėms Nobelio premija buvo paskirta 1956 už chemiją Semenovui. Sovietų spauda sutiko tai palankiai. Siemet jau po Pasternako sutiko palankiai paskirtas tris premijas Sovietų fizikai. Dėl Pasternako priešingai: spaudoje buvo apšauktas išdaviku ir liaudies priešu, o Nobelio premija buvo pavadinama šaltojo karo ginklu; Sovietų rašytojų draugija išmetė iš narių ir atėmė rašytojo vardą; spalio 31 rašytojų draugija nubalsavo prašyti vyriausybės,

kad Pasternakui atimtų Sovietų pilietybę, nes jis "įsėdė tėvynei ir liaudį". Komjaunimo mitingas jau spalio 23, dalyvaujant ir Chruščiovui, nubalsavo, kad Pasternakas turi būti pašalintas iš Sovietų Sąjungos į "Kapitalistinį rojų". Maskvos radijas spalio 31 taip pat ragino Pasternaką išvykti iš Sovietų, kur "jis nori", nes "jokis Sovietų vyras ar moteris nenori kvėpuoti tuo oru, kuriuo jis kvėpuoja. Jis neturi vietos sovietinėje bendruomenėje."

— Ką daro pats Pasternakas?

Pasternakas iš pradžių pranešė apie savo didelį susijaudinimą ir dėkingumą už premiją. Jau spalio 23 pranešė, kad atsisako nuo premijos "sava valia", atsižvelgdamas į nuomonės tos "visuomenės, kurioje aš gyvenu". Prašė nepalaikyti tai jo blogos valios ženklui.

Spalio 31 Pasternakas kreipėsi į Chruščiovą laišku, kad jo nevarytų iš Rusijos, nes jis čia yra gimęs, Rusija suaugęs, jai dirbęs ir jos netekimas jam reikštų mirtį.

— Lapkričio 2 Pasternako žmona pranešė, kad jos vyras serga — sunegalavo širdis.

— Kokį įspūdį padarė Vakaruose?

Nuo Vengrijos paskandinimo kraujuose kitas įvykis nebuvo padaręs Vakarų intelektualam tokio įspūdžio kaip Pasternako istorija. Anglijos ir Svedijos rašytojų draugijos kreipėsi į Sovietų atstovus, kad Pasternakui nebūtų taikomos represijos. Norvegijoje svartsomas klausimas, ar verta su Sovietais turėti kultūrinį bendradarbiavimą, nes Sovietuose kultūra kitaip suprantama nei Vakaruose. Vakarų naiviam rašytojam ir menininkam Pasternako istorija buvo geras pavaišimas, kiek rašytojas yra laisvas sovietiniame režime.

JUNGT. TAUTOSE BAIŠIAI JDOMU... Tai rodo žiovaudamas Amerikos atstovas Cabot Lodge, Jr. balsuojant atominių bandymų draudimą.

ISBUVO PALAIDOTAS 8 DIENAS — Maurice Ruddick, 46 metų, 12 vaikų tėvas, buvo vienas iš 7, kuriuos pasisekė išgelbėti Springhill kasyklose. Jis dabar ligoninėje, sūnaus lankomas.

Angliakasių didžioji nelaimė

Springhill, Nova Scotia, gyventojų turi tik 7,000, bet išgarsėjo savo didžiom angliakasių nelaimėm. Jose 1891 žuvo 125 angliakasiai, prieš porą metų 39. Dabar spalio 23 griuvo požeminės uolos ir palaidojo gyvus 174 angliakasius. Per porą dienų išsigelbėjo ar buvo išgelbėti 81, žuvusių ištraukta 26, o 67 nebuvo surasti. Tačiau nenustojta ieškoti. Tik lygiai po savaitės buvo surastas vamzdis, kuriuo eina oras į gelmes pusrėčios mylios gilumo. Pro tą vamzį ieškotojus pasiekė silpnas balsas: "Dėl Dievo gelbėkite mus". Po kelių valandų buvo išgelbėti 12. Jie nuostabiai būdu buvo atitverti nuo dujų ir neužtroško. Bet iš bado jie męgino graužti nuo kasyklų spyrių žievę, gerti savo pačių šlapimą.

Pasisekimo paskatinti ieškotojai dirbo toliau dar didesne sparta. Ir po poros dienų surado dar 7 gyvus. Tie mėgino

valgyti gryną anglį.

Jų visų išgelbėjimą spauda vadina tiesiog stebuklingu. Viso žuvusių buvo surasta 34, likusių 40 likimas greičiausia yra tokis pat.

Zuvo 17

Kubos sukilėliai, norėdami sukliudyti prezidento ir seimo rinkimus, lapkričio 2 pagrobė lėktuvą, kuris skrido iš Miami, ir privertė jį nusileisti sukilėlių valdomoje srityje. Lėktuvas nusileisdamas sudužo. Žuvo 17 keleivių, išliko tik trys. Žuvo ir visi keturi sukilėliai, kurie buvo pagrobė lėktuvą.

— Vokietijoje suimtas vokiečių karininkas Horst Ludwig, slaptas žinias perdavinėjęs Sovietam. Amerikos spauda nusiskundžia, kad jis anksčiau dirbo amerikiečių kariuomenei ir pastarąjį rekomendavo jį Vokietijos kariuomenei.

DZIAUGSMO AŠAROS, kurių neišlaikė H. Pepperdine, patyrusi, kad jos vyras yra tarp išgelbėtųjų. Dešinėje Garnet Clark, kuris atšventė savo 29 gimtadienį užgrietas kasyklose.

Išradimas ar vėl tik propaganda?

Sovietai per "neutraliųjų" šaltinius paskelbė suradę naują kurą raketom. Esą elektros krūvių pozityviniai ir negatyviniai elektronai galėsia varyti raketą 10,000-100,000 kilometrų per sekundę greičiu. Tai bus pusė šviesos greičio. Gal tai būti oficialiai paskelbta lapkričio 7 sovietinės šventės progą (bet gali tai būti propagandos daly-

kas, norint nukreipti dėmesį nuo Pasternako ir nuo atominių bandymų derybų).

— Alžire didelis nustebimas prancūzų administracijai, kad nė vienas musulmonas nesutiko būti kandidatas į Prancūzijos parlamentą. Alžiras siūnčia pagal planą 66 atstovus į parlamentą, iš kurių 44 turi būti musulmonai.

Keturi didieji saugoja tris kalinius

ILSE HESS laukia sugrįžtančio savo vyro, kuris nuteistas kalėti iki gyvos galvos.

Vokiečiai ir vakariečiai kelia klausimą, ar nemetas panaikinti "tarptautinį kalėjimą".

darže pagal komendanto nurodymą kasdien, išskyrus sekmdienius... pirmadienį, trečiadienį, penktadienį kaliniai skutami; kaliniai vadinami numeriais: Nr. 1, Nr. 2 ir tt.

Leidžia lankyti nuteistųjų žmonom, vaikam. Pasikalbėti gali tik pro langelį, kuris viršais išpintas. Ant virbų užrašas: "Paliesti rantom draudžiama". "Sargybom įsakyta šauti".

"Aš taip norėčiau paliesti tavo ranką",

prasitarė Funko žmona. Tas automatiškai iš kitos pusės pridėjo pirštus prie virbų. Sovietų atstovas pašoko nuo kėdės tardamas: "Tai draudžiama".

Prieš vizitą lankytojus griežtai patikrina: ar neturi peiliukų skustuvių, ar neturi nudaug, ar neturi kokių dovanių, ar neturi laiškų — visas rankinukas iškratomas sargybinio ant stalo.

Ir vis dėlto pasitaiko neišaiškinamų dalykų. 1953 sausyje buvo didelis skandalas, kai sargybinis pastebėjo, kad Neurath, buvęs užsienių reikalų ministras, darže bekasdamas, ranką kyštelėjo į kišenį ir ėmė paskui kramtyti. Sargybinis prišoko šaukdamas.

"Išspjauk, išspjauk". Kai išspjovė, patikrino kišenį ir viename rado dar gabaliuką šokolado.

Iš kur atsirado kalėjime šokoladas? Neurath atsakė pasakyti. Gabaliukas šokolado buvo suvyniotas ir kaip nusikalčio įrodymas keturiolika dienų buvo keturių valstybių direktorių ir komisijų tiriamas ir po kiekvienos konferencijos vėl uždaromas nedegamojo spinto. Taip paliko klausimas neišaiškintam.

Tvarka ta pati. Kas savaitė administracija keičiasi: pareigas perduoda vieni kitiem — rusai, amerikiečiai, anglai, prancūzai.

Be pagrindinių šeiminių vis tiek yra rusai, nes pats Spandau yra jų žinioje esančioje teritorijoje.

Jei tvarka ir palieka, tai keičiasi kalinių skaičius.

Buvo pradžioje čia atitverti septyni numeriai: Nr. 1 — Baldur von Schirach, Nr. 2 — Karl Doenitz, Nr. 3 — Constantin

von Neurath, Nr. 4 — Erich Raeder, Nr. 5 — Albert Speer, Nr. 6 — Walter Funk, Nr. 7 — Rudolf Hess.

Keistis gali dvejopu būdu — mirti ar būti paleistas. Taisyklės numatė ir tai, kas reikia daryti, jei mirs.

Jei mirs, lavonas turi būti sudegintas kurioje nežinomoje vietoje, ir pelenai išbarstyti iš lėktuvo visų keturių didžiųjų valstybių kontrolėje kur nors atviroje jūroje

Procedūros neteko pritaikyti — nė vienas kalėjime nemirė. Antroji išeitis buvo pritaikyta jau kai kuriem.

1954 keturių didžiųjų sprendimu buvo paleistas pats pirmasis Neurathas, atsėdėjęs 8 metus iš jam skirtų 15.

Po metų Spandau vartai atsidarė Erich Raederiui, kuris buvo jau 79 metų amžiaus, ir atsėdėjęs 9 metus iš kalėjimo iki gyvos galvos.

Trečias išėjo vėl po metų — buvęs laivyno vyriausias vadas Karl Doenitz.

Ketvirtas po metų, vadinas 1957, į laisvą gyvenimą sugrįžo buvęs ūkio ministras Walter Funk, 66 metų amžiaus.

Siemet buvo laukta paleidžiant Baldur von Schirach ar Speer. Pastarasis ypačiai galėjo turėti vilčių, nes pats Niurn-

bergo teismas buvo pripažinęs, jog

Speer buvo iš tų nedaugelio žmonių, kurie paskutiniu metu nebevykdė Hitlerio įsakymų ir juos sabotavo, matydamas, kad nėra ko žmonių naikinti, nes karas pralaimėtas.

Mažiausia vilčių turi Rudolf Hess, pats neramiausias kalnys. Jau Anglijoje jis mėgino du kartu nusižudyti. Mėgino trečiu kartu ir Spandau, nurydamas skystimą, kuriuo darže naikino vabzdžius. Bet žmogus

NIURNBERGO TEISME Rudolf Hess — Hitlerio pavaduotojas, Joachim Ribbentrop, buvęs užsienio reikalų ministras, viršuje — Doenitz, Raeder ir Schirach.

TREMTINIAI IR PAVERGIEJI AMERIKIEČIO AKIMIS

SPAUDA

Europos lietuvių spalis 9 V. Sirvydas atpasakoja pagrindines mintis straipsnio "Tremties rytų Europa", kurą parašė amerikietė Elzbieta K. Valkenier, o išspausdino Amerikos politinių ir visuomenės mokslų žurnalas "The Annals", specialiai atkreipęs dėmesį į Maskvos pavergtuosius kraštus. Pati autorė Valkenier yra amerikiečių Council of Foreign Relations narė, parašiusi jau eilę straipsnių apie rytų Europos kraštus. Jos straipsnis rodo, kaip rimti geros valios Amerikos intelektualai galvoja apie pabėgėlius iš Sovietų okupuotų kraštų.

Vyt. Sirvydas grakščiai lengvai atpasakoja tokias autorės mintis.

Koki yra tremtinių uždaviniai?

Okupantas sugriovė ne tik politinę santvarką jų tėvynėse, bet deda ryžtingų pastangų pagal savo korpą persiūti visas senąsias kultūras. Tokiu būdu tremtinių šviesuomenė junta sunkią pareigą. Viena, ji turi kovoti su tėvų kraštams politiškai išlaisvinti. Antra, jie rūpinasi išlaikyti ir puoselėti į svetimus kraštus atsineštas tautines kultūras, kurių krikščioniškai vakarietiškas šaknis įžaliai knisa okupantas...

Kokis pavojus gresia tremtinių minčiai?

Galima kelti klausimą, ar tėvynių netekę rašytojų, menininkų ir mokslų vyrų būreliai išlaikys ir išugdys savo tautines kultūras svetimame krašte. Juk po kojų jie neturi tėvų žemės ar dvasinio ryšio su pavergtuosiu tautos kamieniu. Galėtų būti pavojaus suakmenėti praetis, vadinasi, tremties metų (1939-1949) nuotakose. Pavergtieji kamieniai savo ruožtu gyvena ir esamos sąlygoje kuria savotiškas politines — ekonomines nuotakas, viltis ir siekimus.

Kokią rolę tremtiniai mokslininkai atlieka savo kraštui?

Neturėjimą ryšių su tėvyne ypačiai junta rašytojai... Profesoriaus akademikams lengviau. Jie susirado vietų Vakarų mokslo įstaigose ir tesia savo gyvenimo darbus, sykiu informuodami vakariečius, ką jų bendrai, nepaisydami okupanto slėgimų, dirba tėvynėse... Veik kiekvienos pavergtos tautos tremtiniai turi vakaruose sukūrę mokslo akademijas ir institutus. Tokiu būdu lietuvių istoriko tremtinio prof. dr. Z. Ivinskio dalyvavimas dešimtajame tarptautiniame istorinių mokslų seime Romoje 1955 metais geriausiai atremė Maskvos vyrų teigimą, kad jie vieni teatstovaujia visų ne rusų tautybių istorikam ir kad tik sovietų istorikai tinkamai rūpinasi visų nerusų tautų istorija, nes "buržujai" ja nesirūpina ir nesirūpina."

IŠ LIETUVOS

Ginčijas dėl slavų ir lietuvių kalbų vienybės

Tiesoje K. Korsakas aprašo Maskvoje vykusį slavistikos mokslininkų suvažiavimą, kuriame dalyvavo 2,000 žmonių. Lietuvių buvo nuykę 12.

Korsakas informuoja, kad lenkas T. Ler-Splavinskis savo pranešime apie slavų etnogenezę įrodinėjo, jog gilioji praetis buvusi slavų ir baltų tautų etninė ir kalbinė vienovė. Jo mintį palaikė ir bulgaras V. Giorgijev. Diskusijose betgi buvo tai nuomonei opozicijos. Ruso Gornung vadovaujami opozicionieriai lenko tvirtinimą ginčijo, tesutikdami tik, kad abi kalbinės grupės yra kilutų etninė ir kalbinė vienovė. Jo mintį palaikė ir bulgaras V. Giorgijev. Diskusijose betgi buvo tai nuomonei opozicijos. Ruso Gornung vadovaujami opozicionieriai lenko tvirtinimą ginčijo, tesutikdami tik, kad abi kalbinės grupės yra kilutų etninė ir kalbinė vienovė. Čių kamieno.

Korsakas sako, kad buvę nemalonu, kada iškilo, jog lietuvių neturi iki šiol Lietuvos toponimikos (upių ir ežerų) vardyno nei lietuvių kalbos terminų atlaso. Slavistikos mokslininkai, sako Korsakas, karštai pageidavo, kad šie darbai kuo greičiau būtų padaryti. Korsakas jiems tai pažadėjęs.

Svedų kalbininkas prof. K. Falkas, pranešdamas apie ažuolo etimologiją, gausiai rėmė lietuviška medžiaga, imta iš Lietuvių kalbos žodyno.

Korsakas, kalbėdamas apie lietuvių kalbininkus, praleidžia sąmoningai pavardes tų, kurie yra laisvajame pasaulyje (padoro Lietuvoje ir dar gudriau: ima ištraukas iš lietuvių kalbininkų raštų laisvajame pasaulyje, bet jų pavardes nutyli. Rd.).

Rašytoja Gustaitytė-Salčiuvienė palaidota Pažaislyje

Rašytoja ir visuomenininkė bei pedagogė Antanina Gustaitytė-Salčiuvienė, mirusi Kaune, gausaus lietuvių būrio buvo palaidota į naująsias Kauno kapines Pažaislyje ir palaidota šalia savo vyro prof. Petro Salčiaus, mirusio taip pat ir šiemet, prieš penkis mėnesius. Spalio 21 Iguolos bažnyčioje Kaune už mirusius buvo atliktos mišios, kurių metu giedos...

RASO ALMUS

dojo A. Galaunienė, smuikavo kun. dr. T.

Poniška pažiūra liko Rašytojas Juozas Baltušis, aprašydamas Lietuvą kaip turistat, su didele meile ir susijaudinimu kalba apie Zarasų grožį, Stelmužės medį, kuris pradėjo antrą tūkstantį metų. Paskui jis prikiša: "Stipriai dar mūsų sąmonėje sėdi iš praeties atropojusi poniška pažiūra: kas sava — tai nieko. Duokit mums būtinai Soči! Be Jaltos nebegalima gyventi! Duokit Gagrai! Arba dar geriau Karlovy Vary! Pagaliau dar galima pagalvoti apie Palangą..."

Taip pasmerkė tuos, kurie ieško svetimų kurortų. Kitame Tiesos numery jau pasakojama, kad K. Korsakas, vienas iš "valdančiųjų", išvyko kaip tik pasigydyti į Karlovy Vary, Cekoslovakijoje.

Namų konkursas Nuo spalio 5 Lietuvoje vyksta "atviras konkursas" individualinių gyvenamųjų namų kaimo vietovės projektam paruošti. Tuo rūpinasi Lietuvos architektų sąjunga, kurios centras yra Vilniuje.

Valkininkuose kalkės ir kt. Tiesoje Petrov stebisi, kad lietuvių nesupranta Valkininkų. Esą Valkininkai gali virti Lietuvos pietryčiuose tuo, kuo šiaurėje yra Akmenė — antru stambiu centru kalkėm, cementui, trašom, dažam etc. gaminti.

Petrov pasakoja, kad prieš trejus metus netoli Matuizų pradėtas statyti cemento fabrikas, bet jo statyba užtruko. Petrov siūlo statyti didžiausią fabriką Kuktiskiuose. Esą lietuvių veža klintis į Vilniaus plytų fabriką iš Akmenės su didžiausiais transporto nuostoliais, kada čia pat vos už 70 km yra puikiai žaliava Valkininkuose (Kad tai ne lietuvių, o sovietinės biurkratikos padaras, Petrovas nutyli).

Pasaulyje yra tik viena vieta, kur Rytai ir Vakarai bendradarbiauja — ištikimai, tvarkingai ir pastoviai nuo pat 1945 lyg nuo to laiko tarp jų nieko nebūtų atsitike. Ta vieta yra rytiniame Berlyne Spandau tvirtovė — kalėjimas.

Spandau tai vieta, kurioje laikomi atskirti nuo pasaulio nusikalte žmoniškumo principui. Juos atskyrė Niurnbergo teismas, kurį buvo įsteigę keturi didieji tardamiesi esą žmoniškumo vykdytojai. Tarptautinis Niurnbergo teismas buvo sutartas Amerikos, Anglijos, Prancūzijos, Sovietų Sąjungos 1945 rugpjūčio 8. Tas aktas nėra panaikintas. Buvo numatyta, kad po vienos bylos eilė ateis kitom.

Taigi teismas galėtų kiekvieno metu toliau posėdžiauti. O medžiagos jis turėtų daug. Jo steigėjų tarpe yra tokių, kurie šimteriopai yra nusikalte žmoniškumui.

Gal numatydamas, kad tokios medžiagos bus dar daugiau, 1946 spalio 7 Amerikos vyriausias prokuroras Robert H. Jackson rekomendavo prezidentui Trumanui daugiau tarptautinio teismo bylų nedaryti.

Taip anas garsusis teismas nebuvo formaliai panaikintas, bet tik užmigdytas. Santykiškai tarp keturių didžiųjų pasikeitė tiek, kad tarptautinis teismas jau baigtas.

Spandau tvirtovėje kurioje laikomi Niurnbergo teismo nuteistieji tvarka nepasikeitė, paliko tokia kaip 1945:

...keltis 6 val., gulti 10 val. — skelbia taisyklės — dirbti

Lietuvos partizanų legendai sunaikinti

Lietuvos partizanų kovos prieš bolševikus baigėsi. Tačiau garsas apie juos virto žmonėse legendom. Manoma, kad šiai legendai žmonių atminime ištrinti, bolševikai ėmėsi veik kas savaitė skelbti apie kitus "partizanus" — bolševikinius. Skel-

bia jų žygdarbius, lyg jie būtų patys partizanai sunaikinę vokiečius. Tų žygdarbių aprašymuose prasiūša betgi smulkmenos, kurios liudija, jog bolševikinį veikimą rėmė daugiausia Lietuvos burloka.

O Lietuvos partizanus vaizduoja kaip kankintojus.

Tiesa aprašo, kad Pagramantėje konjaunuoliam istrebiteiliam, arba kaip žmonės tiesiog vadino, sribam, kurie antru kartu bolševikam Lietuvą užėmus, padėjo jiems kovoti prieš partizanus, atimti iš gyventojų pyliavas ir vykdyti kitokius okupanto įsakymus, Pagramantėje pastatytas paminklas. Sumini pavardes dviejų tokių sribų — Antano Bielskio ir Antano Altaravičiaus. Pirmąją esą partizanai "gyvam nukirtę rankas ir kojas", o antrąjį kartu su tėvu gyvą sudeginę. Prie paminklo konjaunuoliam Birutei Baltrušaitytei, Romualdai Norkei ir Irenai Pilypaitei buvo įteikti partijos bilietai.

Panašias istorijas pasakoja iš Justininkų km. Alf. Baltušnikas, kurio tėvas buvęs "partizanų sušaudytas" 1941

Sitokiū būdu komunistai mėgina partizanus sujuodinti ir legendoje apie partizanus lietuviškus patriotus pakeisti komunistais.

kus — III. Paul P. Jancauskas — Mass., S. Iljasevičius — Mich. Juozas Gedmintas — Mass., A. Kairys — N.Y., J. Jaks — Tyris-N.Y., Joseph Paškevičius — Pa., J. Brazys — Pa., A. Petkus — Canada, P. Milius — Canada ir K. Jazdauskas — Canada.

Nuosirdi mūsų padėka, mūsų lietuviškas aciu talkos kregždėms!

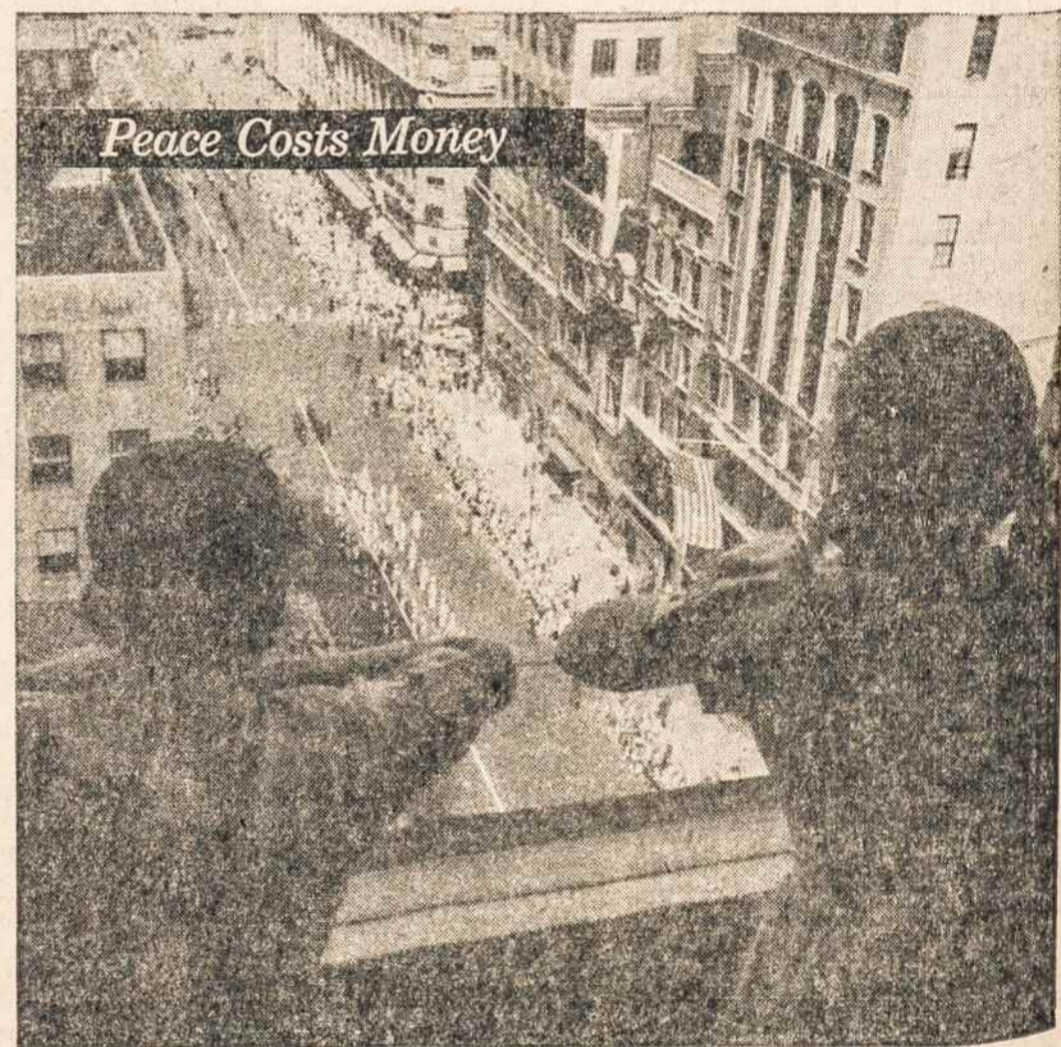
Mūsų darbas bendras, ir gausia talka norime drauge pasidalinti. Tačiau kartu apgailėdami turime pasakyti, kad vien dėl techniškių priežasčių naujų LE talkininkų pavardžių tuojau skelbti neįstengsim. Tenėbūnie tai piktu palaikyta. Kuomet pasibaigs talka, LE leidykla išleis visus talkos duomenis atskiru leidiniu, kur bus paskelbti talkininkai ir jų pasisakymai. Tą leidinėį gaus visi LE prenumeratoriai.

LE Leidykla.

Liet. Enciklopedijos talkos kregždės

Mūsų tautos mažuma, atskirta jėga nuo savo tautos kamieno, nepaprastai sunkiomis sąlygomis ėmė leisti LE. Ir per penkeris metus pradėtąjį darbą tęsėjome išleisdami 14 tomu, bet tęsėjome vien tik nuosirdžia prenumeratorių ir bendradarbių talka. Mūsų darbą suprato visi. 1958 Ohio lietuvių gydytojų 1000 dol. skirtą kultūros reikalams premija JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo jury komisija paskyrė Lietuvių Enciklopedijai, kuri yra tapusi kultūrinio lietuvių subrendimo ir besąlyginės kovos už lietuviškąją kultūrą išraiška.

Prieš savaitę laiko paskelbė LE paskutinę prenumeratos talką. Ir kaip džiugu ir malonu, kai patyrėme tiek daug pritarimo, sulaukdami gausiai naujų talkininkų. Mūsų pirmosios šios talkos kregždės: kun. P. Jakulevičius — III., Julius Nor-

Help Strengthen America's Peace Power!

In a peaceful world the only marching soldiers your children see are on parade. And that's the way we want to keep it! But peace costs money.

Money for the industrial and military strength to keep the peace. Money for science and education to help make it lasting. And money saved by individuals.

Every U. S. Savings Bond you buy helps strengthen America's Peace Power. Are you buying as many as you might?

Buy U.S. Savings Bonds

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, The Advertising Council and

DARBININKAS

Published on a Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS
ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS.

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$6.00	Amerikoje metams	\$6.00
Brooklyn, N. Y.	\$6.50	Brooklyn, N. Y.	\$6.50
Half year	\$3.50	Pusei metų	\$3.50
Foreign	\$6.50	Užsienyje	\$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDELIS
Atsispindi ir korespondencijos redakcija taisyklomis. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako
REDAKCIJA: 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7281

Nauja popiežių vainikuojant

Popiežius yra Kristaus vietininkas žemėje. Jam pavesti uždaviniai, susiję su Kristaus Bažnyčios valdymu, taikomi laikui tarp pirmojo ir antrojo Kristaus atėjimo. Pirmąjį Kristaus atėjimą yra skelbęs šv. Jonas Krikštytojas; antrąjį vaizduoja šv. Jonas Apaštalas. Popiežius tarp jų įsiterpia tartum trečiasis Jonas, kokį vardą jį saist beturėtų.

Naujai išrinktasis popiežius, pasirinkęs Jono XXIII vardą, gal būt, norėjo tai ryškiau pabrėžti. Jono vardą jį saist primena Kristaus pirmąją ir vieną iš apaštalių — mokytinių, kurį Kristus ypatingai mylėjo.

Jonas Krikštytojas stovi Kristaus misijos pradžioje. Kaip Kristaus pirmąjį, jis tiesė Viešpaties atėjimui kelią. Jo galva nusirito tarp Senojo ir Naujojo Įstatymų, tarp Rašto žinovų mokymų ir Kristaus evangelijos. Ji buvo pradėta skelbti Kristaus krikštu. Šv. Jonas Krikštytojas, tyruose šaukęs balsas, baigė savo darbą, kai Jordano krante krikštijo Žmogaus Sūnų ir išgirdo dangaus balsą: "Tas yra mano mylimasis Sūnus". Šv. Jonas Krikštytojas liudijo, kad tai yra Dievo Sūnus, kuris toliau krikštys šventąją Dvasią ir ugnimi.

Kiekvienas popiežius, kai jį saist kalba iš Apaštalių Sosto, yra Viešpaties šauklys ir Jo kelio tiesėjas dabarčiai. Jisai liudija Dievo tiesą, jisai šaukia šv. Dvasios krikštui, jisai yra Kristaus pirmąjį, kuris išgirsta Sventojo Tėvo balsą ir jo paklauso. "Kas kreiva, tebūnie tiesu; kur nelygu, tebūnie lygūs keliai". Tasai šaukiams girdimas kiekvieno laiko daryklose, kurios susausrina žmonių dvasią. Tasai balsas ateina iš Sventojo Sosto, nusiskardį Kristaus vietininko lūpomis.

H.B. DEBESĖLIS

Pasaka, kuri galėtų būti ir tikrenybė

SAULĖTĄ sekmadienį palikau Paryžių pašose miglose dunksanti. Kai Eifelio bokštas prapuolė iš akių, visa krūtine alsavau gaivius vėjo dūstelėjimus. Jie plukdė balsus garbanotus debesėlius. Tie papurę dangaus avinėliai horizonte leidosi pažemiui, tarsi norėdami bristi per pievas. Bet tai atsitiko man pačiam.

Pravažiavus Fontainebleau, kelio lanksmoje mašina kludė medį. Gerardas išsoko taisyti, o jo žmona Yvonė, šalimai atsistojusi, nusiteikė patarinėti, kas ir kaip reikia daryti. Žmonos dažnai daro taip, kad jų vyrai imtų erzintis ir sugaištų dvigubai tiek laiko, kiek jo reikia mašinos sparnui atitiesti nuo rato. Mano paslauga nebuvo reikalinga.

—Galėtum bent tu nestyroti ir pamiklinti kojas pievoje, nuvijo mane Gerardas, inikęs imtis darbo.

Aš nubridau per pievą. Ji buvo priaugusi šiurkščios laukinė žolės. Brendant iki kelių, pieva atrodė daug klaidesnė, negu raizgijos Paryžiaus gatvės. Aplinka, kurios gerai nepažįsti, klaidina, nors ir rodytūsi visai paprastai.

Nubridau netoli — tiek, kad mane dar siektų Gerardas dūriai ir protarpiais Yvonės šūksniai: "Lenk iš anos pusės, nes iš tos! Ar nematai, kur atsiknoje? Kur daužai?!"

Visiškoje ramybėje man nebūtų buvę nė jauku. Išsiskyręs iš minios, kurioje gyvenimi su kuria alsuoji, pasijunti labai vienišas. Sukyla visokios mintys ir kažkur neša be tavo valios, kaip vėjas padangių debesis. Atsigulčiau aukštelininkas ir išžiūrėjau į balzga nas dangaus garbanas.

"Kad galėčiau bent vieną iš jų pasigauti ir pasikišti po

Jonai Apaštališkajame Soste

Vardas, kurį rinkosi daugiausia popiežių

Nauja popiežių berenankonklavos kaminėlio dūmai vieną kartą buvo pasirodę nei šioki nei toki. Pradžioje rodesi balti, paskui pavirto tamsiais. Buvo paskelbta, kad popiežius jau išrinktas, ir netrukus buvo pranešta, kad jo dar nėra. Kažkas susipainiojo su dūmais ir pranešimais.

Popiežių išrinkus, o jam pasirinkus Jono XXIII vardą, anie netikri dūmeliai neišsisklaidė. Pasirodo, jie buvo ženklingi. Tai reiškė, kad bus painiojamasi ir toliau — dėl vardo. Tuoju kilo klausimai: kiek buvo popiežių, kurie turėjo Jono vardą, ir kiek jų buvo tikrų? Laikraščiai priminė, kad popiežius Jonas XXIII jau buvo, tik jis nebuvo tikras. Su tuo antipopiežium, kuris gyveno prieš 500 su viršum metų, dabartinis Sv. Tėvas nebe vieną kartą bus painiojamas. Kam jam riekėje rinktis tokį vardą, kurio kiti vengė.

SV. TEVAS PRISIMENA TEVĄ

Kardinolo Angelo Giuseppe Roncalli, dabar popiežiaus Jono XXIII, tėvas buvo Jonas (Giovanni). Priklausė šv. Jono Krikštytojo parapijai ir to šventojo Kristaus pirmąjį krikštijimo buvo krikštytas. Būdamas Venecijos patriarchu, taip pat su Jono sijosi. Tame mieste, pastatytam vandenyje, kur gatvės atstoja kanalai, o automobilius — gondolos, yra ir sausos vietos. Tai garsi šv. Morkaus aikštė su baldandžiais. Prie aikštės stovi šv. Jono Morkaus katedra, architektūrinis paminklas, kokių dabartiniiais praktiškais laikais nestatoma. Ko žmonės nemato, — auštų bokštų ir bokštelių, stogo ir pastogių, — gali liktis šiurkštu. Kam dailinti ir gražinti? Viduramžiais kitaip galvota. Anų amžių pradžia siekia pirmąjį popiežių Joną.

PIRMASIS POPIEŽIUS JONAS — SVENTASIS

Iš pirmųjų popiežių ligi Jono I visi yra šventieji, išskyrus du. Sv. Jonas I buvo 52-ras popiežius, kilęs iš Toskanijos, Italijoje. Popiežium išbuvo tik trejus metus (523-26). Italiją tada užvaldė įsiveržę germanai — ostgotai. Jų karalius Teodorikas Didysis, kuriam lietuviškos gentys nuo Baltijos siuntė gintaro ir reikė šlovę, rėmė arijonų sektą. Ostgotai kone visi buvo ton sektos sueje. Teodorikas siuntė popiežių šv. Joną I pas Bizantijos imperatorių Justiną, kad jį paveiktų ari-

jonų nepersekioti. Toji misija negalėjo pavykti, nei pop. Jonas I galėjo teisinti arijonų. Vyko verčiamas jėgos, o grįžęs buvo suimtas ir nukankintas. Katalikų Bažnyčios liturgijoje prisimenamas gegužės 27.

POPIEŽIAI JONAI, SUSIJĘ SU ZYMESNIAIS ĮVYKIAIS

Valdant popiežiui Jonui VII (872-882), romėniui, pradėjo reikštis pirmieji nesutarimai tarp Romos ir Konstantinopolio, graikų ir romėnų apeigų krikščionių, privedę prie Rytų ir Vakarų Bažnyčių skilimo (1054). Popiežius Jonas VII veltui bandė nesutarimus išlyginti. Romą taip pat puolė saracėnai (arabai mahometonys), nuo kurių tegalėjo atsipirkti. Nuo saracėnų atsiginė pop. Jonas X (914-929), gyvenęs Ravenoje, Italijoje, pats traukęs su kariuomene ir žygį: buvo nužudytas imperatorienės Teodoros dukters Marocijos, kuri pasirūpino, kad popiežium būtų išrinktas jos sūnus — Jonas XI, vos 25 metų; jis ir jo motina mirė apsupty San Angelo pilyje, Romoje. Popiežiaus Jono XII (956-964) metu Italija ir Roma pate-

ko vokiečių valdovų žinion ir įtakon. Buvo įkurta vadinamoji Sventoji Romos imperija germanų tautos. Imperatorium Romoje vainikuotas Ottonas Didysis (962). Romos imperatorių titulą vokiečių kaiseriai turėjo iki 1806. Vienas iš tų imperatorių Zigmantas Luksemburgietis siūlė Vytautui Didžiajam karaliaus vainiką (1429) ir pas jį lankėsi. Lenkai ginčijo, kad toji teisė priklausanti tik popiežiui. Lenkai ir vengrai priėmė krikštą pop. Jono XIII (965-972) laikais.

PIRMASIS POPIEŽIUS KEIČIA SAVO VARDĄ

Kai popiežium buvo išrinktas Jonas XII (956), vainikaves vokiečių Kaiserį Otoną Didįjį (962), teturėjo 18 metų ir vadinosi Oktavianu. Jis buvo sūnaitis anos kunigikės Marocijos. Galingosios kunigikės šeimos tada varžėsi, kad popiežius turėtų iš savo giminės. Jonas XII pirmas iš popiežių pakeitė vardą, pridengdamas savo kilmę, kuri metė šešėlį garbingom pareigom. Tačiau paprotys prisiminti kitą vardą, išrinkus popiežium, visuotinai įsigali keliom dešimtį metų vėliau.

TARP JONŲ ĮSISAIMO ANTIPOPIEŽIAI

Jų buvo du: Jonas XVI ir Jonas XXIII. Jonas XVI buvo Italijoje gimęs graikas, vienuolis abatas. Romą valdant vokiečių imperatoriui, gyventojai reikė nepasitenkinimą ir nemėgo imperatoriaus remiamo pop. Grigaliaus V, vokiečio, kilusio iš Saksonijos. Jis buvo priverstas iš Romos bėgti, o jo vieton išrinktas Jonas XVI, kuris valdė metus laiko (997-998), kol atvyko Otonas III. Jonas XVI bėgo, bet buvo pagautas, uždarytas į vienuolyną. Jo vardas tačiau neišbrauktas iš popiežių Jonų eilės. Po Grigaliaus V ir Silvestro II trumpai popiežium buvo Jonas XVII (1003 sausio-gruodžio). Tuo būdu tikrųjų popiežių Jonų skaičius vienu padidintas.

Kitaip padarė dabar popiežium išrinktas kardinolas Angelo Giuseppe Roncalli. Jis pasivadino Jono XXIII, o toks vardas istorijoje jau buvo: tai antipopiežius Jonas XXIII (Bandassare Cosa) 1410-1415. Šis Jonas sijosi su pabaiga vadinamos Vakarų schizmos, kada vienu metu buvo net trys popiežiai. Popiežius renkant suskilimas prasidėjo dėl ginčo, kur popiežiai turi būti: Italijos Romoje ar Prancūzijos Avinijone.

AVINIJONE NE-APRĖJEJE

Avinijone popiežiai gyveno nuo 1309 metų, nuo pop Kle-

mento V laikų. Ten atsirado dėl Prancūzijos karalių užsispyrimo popiežių turėti savo teritorijoje ir valdžioje. Kai pop. Grigalius XI, paskutinis prancūzas, 1377 vėl persikėlė gyventi į Romą ir čia po metų mirė, popiežium buvo išrinktas Urbonas VI, o paskui antipopiežium Clementas VII, sutikęs gyventi Avinijone (Avignon). Dviejų popiežių valdymas truko apie 30 metų. Italijoje buvo išrinktas dar vienas popiežius 1409 metais, — tai buvo antipopiežius Aleksandras V (1409-1410). Dabar jau buvo vienas tikras popiežius Grigalius XII (1506-1415) ir du netikrieji — Benediktas XIII (1394-1423) ir Jonas XXIII (1410-1415). Bažnyčios susirinkimas, suauktas Konstancoje, Sveicarijoje, tą suskilimą užbaigė: popiežius Grigalius XII atsisakė, antipopiežius Jonas XXIII buvo priverstas atsakyti, o Benediktas XIII buvo paskelbtas netikru ir neteko savo šalininkų. Naujai išrinktas pop. Martinas V.

SANTYKIAI SU LIETUVA

Konstanco susirinkime ėjo Lietuvos ginčas su kryžuočiais. Vytautas Didysis juos skundė. Žemaičių delegacija prašė krikščio. Žemaičių vyskupija buvo įkurta po Martyno V (1417)

Verta dar priminti pop. Jono XXII (1316-1334). Gediminas rašė jam laiškus ir gavo juos iš popiežiaus, gyvenusio Avinijone. Lietuvos krikščias ilgiau užtruko kaip tik dėl to, kad popiežių rinkimais buvo įsaimišusi pasaulinė valdžia, sukūlus skilimą ir susilpninusi popiežių autoritetą.

SS.

KIEK PRISKAITOMA KATALIKŲ PASAULYJE

Bendras skaičius — apie pusę milijardo. Tradicinė katalikybės tvirtovė laikoma Europa — 183,128,000 katalikų. Ten ji turi daugiausia įtakos ir viešajam gyvenimui. Bet ten ji turi pakelti ir didžiausius komunizmo smūgius. Tradiciniai katalikiški kraštai yra pietų Amerikos valstybės — 172,271,000. Bet katalikybei ten didelės kliūtys yra kunigų trūkumas, didelis socialinis skirtumas, skurdas, besiveržiančios protestantų misijos, intelektualuose masonų įtaka. Jungtinės Valstybės katalikų yra 35,869,000. Tai pati didžiausia religinė grupė. Kanadoje yra 7,550,995 — mažiau kaip pusę gyventojų. Už geležinės uždangos Europoje skaičiuojama iki 54,621,000.

Afrikoje, juodajame kontinente, yra tik 20,444,000. Katalikai daugiausia pasisekino susilaukia vidurio Afrikoje. Galingiausias Afrikoje yra islamas.

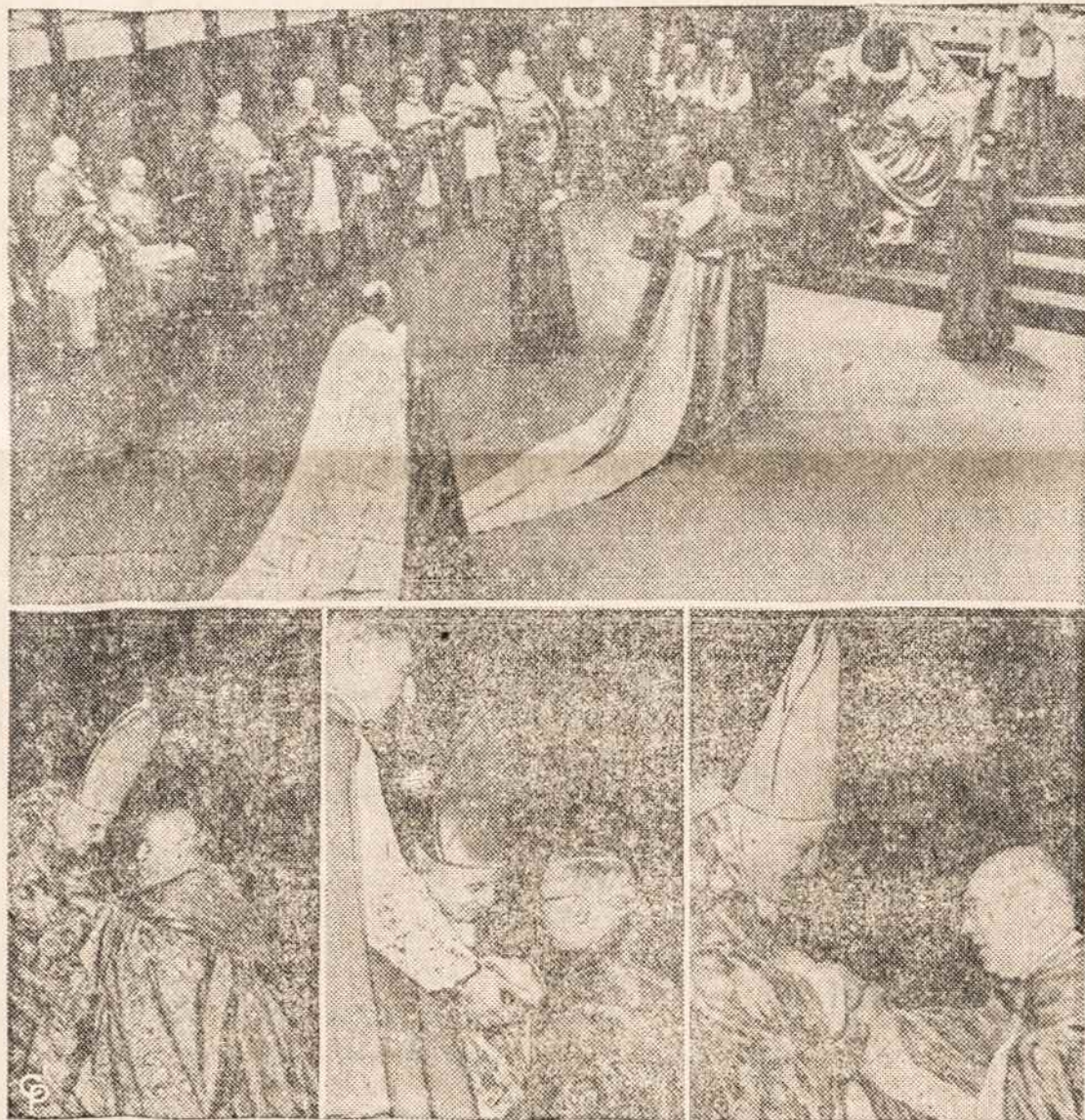
Azijoje katalikų 32,818,000. Labiausiai katalikybe klesti Filipinuose, Australijoje, Naujojoje Zelandijoje, Okeanijoje — 2,803,000.

Keturi didieji

(Atkelta iš 2 psl.)

į kitą kalėjimą, nes Spandau kalėjimas skirtas 600 žmonių, o jis naudojamas tik 3, tuo tarpu miestas turi mokėti apie pusę milijono markių per metus visai administracijai išlaikyti. Sprendimas priklausys nuo Sovietų, ar jie dar norės toliau palaikyti tą simbolinę vietą, kurioje pasiekta keturių didžiųjų bendradarbiavimas — visiem keturiem bendra saugojant kalėjimą su trim kalėnais.

Tuo tarpu anglai apklausinėjo savo sargybinius, pristatytus prie Spandau, ar jie žino, ką jie saugoja. Vyrai jau gimę karo metu. Mažai tai juos domino. Jiem tai praeties gyvenimas. Bet kai sargybos viršininkas surašė pavardes ir parodė pirštą į Hess, vienas iš sargybinių kilstelėjo ranką ir tvirtai paaiškino: "Tai spekuliantas, Sir".

NAUJAS POPIEŽIUS priima kardinolų pagarbą. Apačioje pirmas iš kairės: kardinolų kolegijos dekanas kard. Tisserant, vidury — kard. McIntyre, dešinėje, kard. Spellman.

galva" — įsigėdžiau it mažas vakas.

Tai buvo mano padrikų ir nevaldomų minčių geismas, nežinia iš kur atsiradęs. Galvą buvau atrėmęs į medžio kamieną, apaugusį sausomis samanomis. Pro jas prasikišusi žievė spaudė smilkinį. Jutau, kaip jis neramiai tvinkčiojo:

"Ir būtų visai gerai, jeigu pūkiniu debesėliu atsiremtų ne viena galva, o dvi!"

Niekada nesijaučiau toks vienu vienas, kaip toje vėšloje pievoje. Man indo galvon mintis, kad visai be reikalo ir be prasmės gyvenau, jeigu neturiu su kuo nė žodžių persimesti. Kas gi nežino, kad širdį labiausiai nusmelkia vienatvė ir didelė ramybė, kada mieste prigęsta žiburiai, tartum mangančiųjų akys, ir kada vienas išsklysti toli į laukus. Širdyje panūdau turėti drauge, kaip kiti jas turi, bet ir ne tokią, kaip kitų.

"Taip stipriai nelenk, — pasigirdo Yvonės balsas, — nes gali visai nulaužti!"

Gerardas ir Yvonė, kiek aš pastebėjau, vienas antro jau nebesilgo. O bendro jų gyvenimo buvo tik tiek, kad aidu

dar sklido pirmieji "myliu". Aš norėčiau mylėti ir būti mylimas, būti pasilgstamu ir ilgėtis iki apšalimo. Saugiausi tos gyvenimo palašos visa savo gyvybe ir nežinojau, kad laimė buvo arti manęs. Ji klausėsi mano atsidūsėjimų: "Nusileisk iš dangaus, mano debesėli!"

Žvelgus į dangų, mėlynumoje buvo likęs tik nedidelis derbesiukas. Ties medžiu, kuris vienas styrojo plačioje pievoje, debesėlis pakibo ir nesileido vėjo nešamas. Negi būtų aptykęs vėjo dvelkimas? Pakilęs mačiau, kad debesėlis pamažu tebeslino horizonto pakraštį. Tikėtai gulint po medžiu ir bespoksant į viršūnę, atrodė, lyg jisai balzganotų medžio šakose.

Medis buvo plačiai iškeruojęs, su vėšliom šakom. Paukščiai galėjo sukintis lizdus arba supautis sulipę vaikais. Net visai iš arti nepastebėtum. Nebent balsmai mielai stebimi vaidinimų scenose, bet atviroje gamtoje gali sukelti išgąstingą nuostabą. Tačiau manęs nei įgąsdino nei nustebeino, kai debesėlis nuo apatinės šakos striktelėjo tikru žmogumi. Žmogumi moterišku.

Toje vietoje, kur jiedu buvo palikę, dužiu jau nebesigirdėjo. Aptilo ir Yvonės klegėjimas. Jaučiau, kad bus atėjęs laikas grįžti ir klausiti Yvonę, ar mašina baigta taisyti. Teirautis Gerardas neturėjau nė minties, nes už jį vistiek būtų atsakiusi Yvonė. Ji viską žinojo. Gerardas galėjo būti ramus, turėdamas tokią gyvenimo palydovę, o aš buvau vienas kaip pirštas ir gana dažnai, būdamas neišmanus, kaišiojau pirštus tarp jų šeimos durų.

Taip man begalvojant, — galimas daiktas, balsiai, — pasigirdo skardus nusikvatojimas. Tai nebuvo Yvonė, kuri mielai mano pirštą sulpstė, jeigu kada susižeisdavau. Jos balsą pažinčiau ir prislopintą. Balsas pasigirdo iš medžio. Šakomis sliuogė baltas debesėlis, vis daugiau keisdamas iš žmogiskajį pavidalą. Tokie pasikeitimai mielai stebimi vaidinimų scenose, bet atviroje gamtoje gali sukelti išgąstingą nuostabą. Tačiau manęs nei įgąsdino nei nustebeino, kai debesėlis nuo apatinės šakos striktelėjo tikru žmogumi. Žmogumi moterišku.

Mergaitė atrodė lengva, kaip pūko garbana dangaus mėlynėje. Tai visai suprantama. Tik sunkūs ir niarūs debesys, kurie pratrūkstas audromis, yra panašūs į stambios ir grasios povyzos žmones. Mergaitė buvo liekna ir grakšti, tokia neatsispiriamai traukli, kad norėsi pasigauti, apkabinti ir nešti per pievą. Nebūčiau žinojęs, kur ją benešti, nes nežinojau, kas ji yra.

—Kaip vadini? — paklausiau.

Paklausiau tik dėlto, kad reikėjo ko nors klausiti. Žmogus, atsistojęs prieš žmogų, ilgai negali būti nebylus. O aš, atsistojęs priešais žavią mergaitę, negi galėjau pirmu žodžiu klausyti: "Tai ko ten lindėjai šakotame medyje?" Taip klausiamai vaiko. Mergaitė nebebuvo vaikas. Ji atsakė tartum varpelio skambėjimu:

— Man jau davei Debesėlio vardą, tai ko daugiau reikia. O žmonėse, kuriem gali tai pasirodyti keista, vadink mane Irena.

Bus daugiau)

Kaip vyko antrasis streikas

I SIBIRĄ IR ATGAL (5)

Streikas truko tris dienas. Karininkai nešė pusnuogius kalinius. Pastangos nusikratyti nepageidaujamu elementu. Išveža į vario kasyklas.

Antrasis streikas, įvykęs 1954 m. vasario mėn., truko tris dienas. Jis apėmė abi vyrų stovyklas. Jau grįždami iš darbo, pastebėjome, kad kažkas darosi. Pasirodo, kad medžio apdirbimo kombinate sągybinis be jokios priežasties nušovė kalinį. Kitą dieną abi vyrų stovyklos (apie 3,500 kalinių) neišėjo į darbą. Karininkai dar mėgino perkalbėti, tačiau tai nieko nepadarė. Tą pačią dieną įvedė baudžiamą

maisto davinį (400 gramų duonos dieniui ir du kartus sriubos — tikriau sakant šilto vandens), ir užrakino barakuose. Besibaigiant trečią dieną, kambarius sugriuvo karininkai ir nešė išnešė prie vartų pusiau apsirengusius kalinius. Iš ten mažomis grupėmis ginė į darbą. Šį kartą nukentėjo apie 300 vyrų, kuriuos išvežė į kalmėtas ar baudžiamąsias stovyklas.

kazgano vario rūdos kasykloms darbo jėgos papildymo šaltinis. I kasyklas gabendavo jaunesnio amžiaus vyrus, priklausančius I-jai darbo kategorijai. Kategorijų buvo trys pagrindinės: I kategorija — su rankom, kojom ir galva (taip tardavo stovykloje); II — kaliniai su kokiais nors trūkumais, trukdančiais visus darbus pilnai dirbti (chroniškos ligos, kaip džiopa, širdies išsiplėtimas, kraujo perdidelis spaudimas ir t.t.); III — invalidai. Kiekviena stovykla vis stengdavosi nusikratyti "nepageidaujamu elementu". Tokiu būdu ir į vario kasyklas daugiausia patekdavo lietuviai ir ukrainiečiai.

Mus išveža į vario kasyklas.

Į vieną tokį transportą, pastutinį iš Kengyro į vario kasyklas, patekau ir aš.

Kengyro stovykloje kaliniai dirbo gryname ore, todėl buvo sveiknesni ir geriau atrodė. Tuo tarpu vario kasyklose visi buvo panašūs į lavonus: pageltę, pajuodavusiais paakiais, įkritusiais veidais ir daug kas įtartinau kosėjo. Maistas panašus kaip ir Kengyro stovykloje, tik duonos davinys padidintas iki 900 gramų, o cukrus iki 27 gramų dieniui.

Darbo kategorijos Džekzaganė buvo kitokios, kaip Kengyro. Į pirmają kategoriją įdavo visi gydytojo pripažinti tinkamais kasyklų darbai vyrai. Antroji buvo skirta dar ir dvi grupės. Vienoje buvo tie, kurie darbingumo yra nustoje iki 30 proc. Jų į kasyklas nevarydavo. Kitoje pagrūpėje buvo silpnieji, kurių darbingumas buvo mažesnis kaip 50 proc.; jie dirbo pačioje stovykloje. Invalidų toje stovykloje nelaikydavo; juos paprastai išveždavo į Tiriki stovyklą, kurią kaliniai vadindavo "mirties stovykla". Į tąją stovyklą išveždavo kalinius, netekusius rankų, kojų ir su nepagydomom ligom. Kitaip sakant, išveždavo numirti.

Džekzaganė stovyklos pirmasis skyrius (Nr. 392-1) susidėjo iš trijų stovyklų, iš kurių antroji ir trečioji dirbo ka-

syklose, o pirmoji statybos darbuose. Kilnodavo iš vienos stovyklos į kitą. Daug kalinių sirgo uždaros formos džiopa. Tačiau į tokių kalinių sveikatos stovį niekas nekreipdavo dėmesio. Trečiosios stovyklos viršininkas majoras Sein sakydavo: "Kas man dirbs, jei aš jus į ligoninę guldysiu?". Spėjama, kad trečioje stovykloje 60 proc. visų kalinių sirgo džiopa.

Ligoninėje padėtis, ypač sunkiom ligom sergantiems, buvo sunki. Nors maistas buvo geresnis kaip stovykloje, bet trūko pačių paprasčiausių vaistų, nekaltant apie peniciliną ar streptomyciną. Labai dažnas reiškinys buvo deziterija.

Mus atvežus į stovyklą, buvo įvykęs persilaužimas. Pirmieji pasipriešinimo požymiai buvo pasireiškę jau 1953 m. pabaigoje, per Kalėdas. Į stovyklą nuolat kas nors atvykdavo ar iš jos išvykdavo. Tokiu būdu buvo įmanoma sužinoti, kas vyksta kitose stovyklose. Ypač

sukilimas Norilске padarė didelį įspūdį.

Palaikydami lietuvius, ir kiti kaliniai streikavo.

Per Kalėdas lietuviai antroje stovykloje neišėjo į darbą. Čekistai tokio reiškinio nesitikėjo, nes iki to laiko stovykloje buvo daugiau ar mažiau ramu. Be to, tarp tautybių kildavo ginčų. Tačiau jie (čekistai) greitai atgavo pusiausvyrą ir visus neišėjusius į darbą uždarė į karcerius. Grįžusi iš kasyklų pamaina rado savo draugus kalėjime. Kitą dieną, palaikydami lietuvius, į darbą neišėjo ukrainiečiai, latviai, estai, lenkai ir dalis kitų tautybių. Pradėjo rodytis visuotinio streiko požymiai. Intis didesnių represijų čekistai bijojo, nes Maskva jų nepaglostytų, jei kasyklos ilgesniam laikui nutrauktų darbą. Bet koks darbo jėgos netekimas išsilieptų neigiamai ir rūdos gamybą. Dėlto stovyklos administracija padarė nuolaidų: paleido suimtusius ir pažadėjo pagerinti maistą. (B.d.)

Paaukokim nors vienus pietus Balfui

Mielas lietuvi, ar nesuvirpatau rankos, kai pamatai šalty alkaną katytę ar paukštelį, sušalusį ir laukiantį mirties?

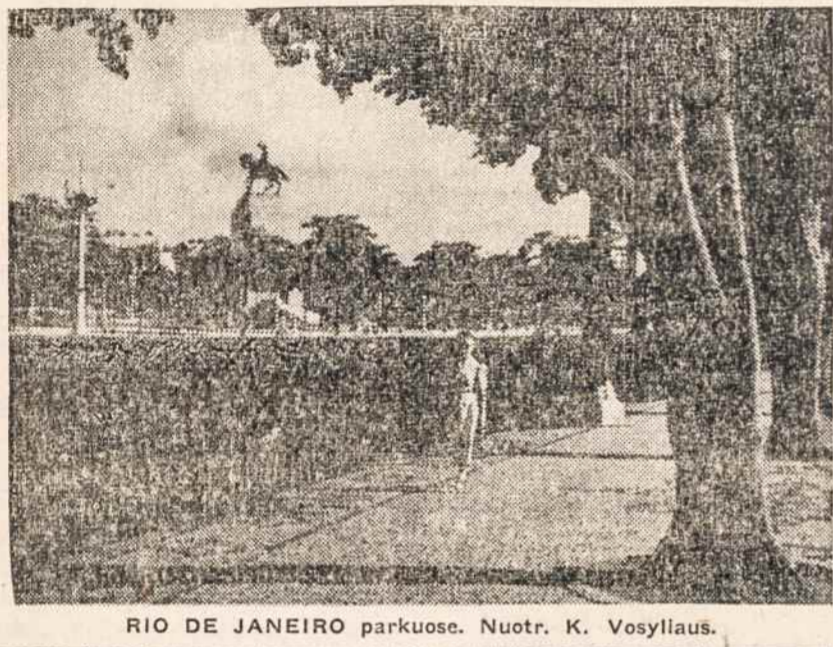
Siandien į tavo širdį beldžiasi tavo brolis lietuvis, išblyškęs iš savo žemės, benamis, suvargęs, ligotas, alkanas ir nuplyšęs. Paaukok nors vienus pietus Balfui. Taip mažai jis prašo, o kiek daug jiems padėtume, jei visi lietuviai, visi šeimos nariai, paskirtų tą mažą metinę auką Balfui. Kiek džiaugsmo padarytų nelaimin-gam seneliui, išvargusiai močiutei, kenčiančiam ligoniui, kaliniui Vorkutoje, Krasnojarske ir kt.

Maža jų jau bepaliko, o ir senatvė ar mirtis vieną po kito skina negailestingai. Padarykime džiaugsmo tam nelaimės lietuviui, nes kas gi jam gali padėti, jei ne jo brolis? "Jei mes nebūsime tie ugniniai stulpai, kurie kadaise išrinktajai tautai rodė kelią tyruose, ką mes nuveiksime ir kokia mūsų ateitis?" — sako rašytoja G. Petkevičaitė.

Kai pasidedi saliuone dešimtinę ant bufeto pasiruošęs ją ten palikti, atskirk iš jos bent vieną dolerį Balfui; kai keli taurelį draugo sveikatą, paversk keletą jos lašų centais ir paaukok Balfui.

Kai šaltis jau pradeda skverbtis pro langus ir kiekvienam pri-mena negailestingą žiemą, argi liksi abejingas šauksmui Balfui, kurio ranka siekia kiekvieną lietuvių vargę, nelaimėję nuo Nemuno iki Vorkutos: Dar šiandien išgirsime brolių šauksmą ir dar šiandien paaukokime vienus pietus Balfui. Siųskim šiandien, nes rytoj gali būti jiems pervėlu. Auką siųsti adresu: United Lithuanian Relief Fund, Inc. 105 Grand St., Brooklyn 11, New York.

Juozas Nevėžis

RIO DE JANEIRO parkuose. Nuotr. K. Vosylius.

Dantys

(Vieton feljetono)

Yra toks kraštas — Brazilija vadinamas. Ten yra daug ilgų plačių upių. Klimatas karštas ir drėgnas. Sėjama daugiausia ryžių ir kukurūzų, gi bananai patys auga. Lyg miškas. Tačiau visur — ir maiste ir vandenyje — trūksta kalkių.

Visi gi žino, kad be kalkių nėra kaulų ir genda dantys. Todėl čia, kaip taisyklė, žmonės jaunatvėje jau netenka nuosavų dantų ir vaikščioja susičiaupę. O kas nori šypotis, turi išsidėti dirbtinius.

Gal dėl to ir dantistų verslas čia labai išplitęs ir, matyti, pelningas: kas antras trečias namas turi išskabą — dantų kliniką, dantų gydytojas, arba trumpai: dantistas, dantų technikas.

Prieš gerą dešimtmetį man įkėlus koją į šią šiltą kraštą, kone iš pirmos dienos susidūriau su tais "technikais". Pripuolamai patekęs į tokią kliniką, buvau stebimas ir apžiūrimas iš visų pusių; jų veiduose mačiau nusistebėjimo bei abejonių bruožų.

— Kaip čia gali būti? Atrodo žmogus persirites pusę šimtmečio, vienok dantys dar visi barkšvo? Ir ne bet kokie, tik nuo savi.

Pagaliau vienas jų lyg pavydėdamas tarė:

—Matote, šitie svetimšaliai yra kitokie žmonės: jie ilgai nesensta, o dantis turi lyg krokodilai.... Tačiau kitas, mane labiau užjautęs, paaiškino: — Senior, ilgai taip netvers. Pagyvensite, pamatysite. Pasėdėsite kurį laiką prie ryžių ir pupelių; troškulį malšindamas gersite šikarą (mažą puoduką kavos), ir dantys bematant išbyrės.... Geriau juos dabar išrauti ir pakeisti dirbtiniais. Mažiau gaisiaties ir vargo bus.... Aš nesutikau.

Praėjo 10 ir daugiau metų. Mano atsparumas buvo pavydėtinas.... Tačiau kas 2-3 metai teko su vienu ar kitu dantimi atsisveikinti. Tik laimei — jie nebuvo priekiniai, arba kaip "jomarkiniai", "jomarkiniai". Ir aš toliau galėjau šypotis ir rodyti kitiems pavydą sukeliančius dantis.

Bet štai netaip seniai vietos spaudoje plačiai nuskambėjo "keista" staigmena: esą susekta keli šimtai padirbtais diplomais įvairių specialistų, ypač dantų technikų, gydytojų. Užvirė didelė byla. Še tau, kad nori. Kuo tai baigsis? Ar iš viso baigsis kada nors, nežinia: mat įsivėlė gan didelių žmonių su garsiais titulais.

Tačiau išrauti dantys jau nebeatžels....

Daug pasaulyje yra visokių įvairių kraštų. Štai čionai saulė sviilna bemaž ištisus metus, gi tokioje Anglijoje — tik viena kitą dieną. O vis dėl to čia mažai besišypsantių žmonių. Nei gatvė, nei foto nuotraukose. Bet jeigu senutė Rooseveltienė padarytų dėl to tokią pat išvadą, kaip ji padarė apsilankiusi Maskvoje, ji smarkiai apsiriktų.

Aš susidomėjau šita problema. Man krito į akis JAV publikos dantys: ten žmonės, kur jie bebūtų, ir ką darytų, dažniausia išsižioję ir rodo dantis. Tiesa, gražius dantis.

Pasak anos senutės teorijos, — toje "kontrėje" visi žmonės be galo linksmi, be krašto patenkinti ir pilnuitiniai laimingi.

Paskaičiau vieną kitą statistikos knygą, enciklopediją. Skaičiai visai ką kitą rodo. Dideli nuosimčiai sergančių bei mirštančių vėžių, polių, širdies ligų, daug alkoholikų šnipų bei savo valstybės išdavikų.... Ir taip toliau. O gal knygos klaidą? Gal priešų propaganda. Juk propagandos amžiuje gyvename....

Griebiausi kito būdo, kad rasčiau tikslesnį atsakymą. Nenorėjau daryti klaidingos išvados, kad chorniškas ir nevietoje išsižiojimas reiškia proto išsivystimo atsilikimą. Paskelbiau anketą. Klausimai buvo šie: ar dantų rodymas reiškia, ir šypseną, kodėl jie visuomet šypsosi ir ar jie yra pilnuitiniai laimingi?

Štai anketos duomenys

1. Tokios — "šypsenos" jums gal yra feljetonai medžiaga, bet mums visai rimtas reikalas: sutikęs pažįstamą, o ypatingai bosą, išsišiepę, kitaip bus blogai.

TREMTINIAI IR PAVERGIEJI

(atkelta 32 p.)

Kaip į tuos kultūrinius ryšius žiūri tremtiniai?

"Tremtiniai čia nesutaria. Vieni mano, kad būtų patarauta tėvų kraštui. Kiti mano, kad tremtiniai dėl to susitęptų ir padėtų pavergėjui įsistiprinti. Šiuo momentu gausiausiai ryšius palaiko lenkai. Ilgainiui, be abejo, šis klausimas vis labiau aktualės ir pareikalaus išsprendžiamas...."

Kaip tremtiniai žiūri į išlaisvinimą?

Tremtiniai jau pradeda skirtis savo mintimis dėl išlaisvinimo. Stalino metu kelias buvo aiškus, bet atostūgūs, vengrų ir lenkų sukilimai įrodė du dalyku. Vakarai ginklu nespręst reikalo, o galimas ir ramus, vidinis sprendimas, kuris, aišku, daugumos toli gražu nepatenkins, bet kaip ir lenkų atveju gali susilaukti visuotinio pritarimo. Pabaltijo kraštų, Rumunijos ir Bulgarijos tremtiniai mažiausiai linkę paklusti naujų vėjų. Jie nori, kad sovietų kareiviai visai išsikraustytų iš tėvynių ir būtų leisti laisvi rinkimai. Pasireiškia jau skirtumų tarp senimo ir jaunimo. Senimas skeptiškesnis, nenori pasitikėti (sovietais. Red.), o jaunimas linkęs priimti palaipsnį laisvėjimą".

Autorės klausimas: kas daryti?

"Prieš kultūrinius ir politinius ryšius Europos veiksnius tremtyje stovi tas pats klausimas. Kas daryti? Palaikyti griežtą poziciją ir siekti sprendimų, kurie principu patrauklūs, bet praktikoje gal nebeįvykdomi? Ar pripažinti, kad rytų Europoje palaipsniui kurias kitas pasaulis, nei komunistinis nei kapitalistinis, kuriam reiktų padėti išaugti? Jeigu rytų Europa iš tikrųjų išsikovo teisę laisviau reikšti savo valią, kažin, ar griežta pozicija beįstengs toliau pateisinti save".

Rimtoje autorės apžvalgoje išvados, kad anapus uždangos pavergtuose kraštuose eina procesas, kuris veda į naują gyvenimą, nei komunistinį nei kapitalistinį; veda į laisvėjimą pa-

laipsniui, daromos daugiausia iš Lenkijos gyvenimo pavyzdžių. Su tokiom išvadom nešiojosi ir lenkai išėiviai, kada Lenkijos režimo prieky atsistoto Gomulka. Tačiau šiandien lenkų tarpe to viltys sumenkėjo, jei dar ne visai išblėso. Jie regi, kad Lenkijoje procesas vyksta vėl ne laisvėjimo, bet stiprėjančio pavergimo kryptimi. Tad ir autorės šis optimizmas jau pavėlintas.

Pačioje Sovietų Sąjungoje minties ir kultūrinės laisvės galimybių vilties nerealaus žiauriai pademonstravo paskutinėm dienom rašytojo Pasternako likimas.

Laisvėjimas iš vidaus gal būtų buvęs galimas ir davęs pozityvių vaisių, jei jis būtų susilaukęs paramos iš Vakarų — konkrečiai: griežtesnio Vakarų pasipriešinimo Sovietų imperikalizmui ir ekspansijai. Bet jo nesulaukė nei vokiečiai, nei lenkai, nei vengrai, nekaltant jau apie pabaltiečius. O nesulaukė kaip tik dėl tos nuotaikos, kuri labai ramiai ir kultūringai srovėna ir autorės paskutiniuose samprotavimuose ir kuri yra apėmusi didžią Amerikos intelektualų dalį — dėl optimizmo, kad savaime laiko eigoje viskas eis geryn.... Tas senas 18 amžiuje išpopuliarėjęs deistų optimistinis tikėjimas yra labai patogus, nes jis nereikalauja kovos pastangų, bet tragiškas, iš esmės nes jo nerealamas iš po optimistinės kaukės išskyla tada, kai jau per vėlu.

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Balfas per dvejus metus gimnazijai yra suteikęs paramos pinigais ir drabužiais, viso apie 18000 dol. Be šios paramos gimnazijos padėtis, nežūrint rėmėjų būreliui, būtų buvusi žymiai blogesnė. Todėl gimnazijos vadovybė dėkoja Balfui už tokią nuosirdžią paramą.

Prieinamiausiomis kainomis su labai gerom išsimokėjimo sąlygom ir pristatymu į vietą patarnauja visiem lietuviams

BALDU KRAUTUVĖ

kurioje galima gauti visam butui moderniškiausius baldai, įvairiausios lemos, vaikam lovtės, virtuvės reikmenys ir k. Kreipkitės adresu:

ONA IVASKIENĖ
LITHUANIAN
FURNITURE CO.
366 West Broadway,
So. Boston 27, Mass.
Off. Telp. AN 8-4618
Res. AN 8-5961

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių
Kultūrinė radijo programa

WKOX, 1190 kilocycles
Framingham, Mass.
Sekmadieniais
nuo 8 val. iki 9 val. ryte

VEDĖJAS — P. VIŠČINIS
47 Banks St.
BROCKTON 18, MASS.
Tel. JUNiper 6-7209

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles
KIEKVIENA SEKMADIENI—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.
Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA
BRADDOCK, PA.

Lietuvių Radijo Valandos Programa perduodama sekmadieniais.

WHIL — 1430 kilocycles — Medford, Mass.
Kiekviena sekmadienį nuo 11 iki 12 val. vidurdienio. Jei norite ką nors pasveikinti ar pranešti, tai asmeniškai įduokite ar siųskite vedėjui ANTANUI F. KNEIŽIUI — Lithuanian Radio Hour, 50 Cottage St., Norwood, Mass. Skyriai: Lithuanian Furniture Co. — O. Ivaška, 328 W. Broadway, ir John Roman, jr., P.O.Box 32, So. Boston, Mass.; Antanas Daukantas Market, 187 Webster Ave., Cambridge, Mass. Telefonai: NORWOOD/7-1449; SOUTH BOSTON 8-4618 ar 8-1940; KILBRAND 7-8593.

35th ANNUAL **WOMEN'S** 35th ANNUAL
INTERNATIONAL EXPOSITION
Today thru November 9
Daily 1 to 10 P. M.
Admission \$1.00—tax incl.
71st REGIMENT ARMORY
34th STREET and PARK AVE., NEW YORK, N. Y.

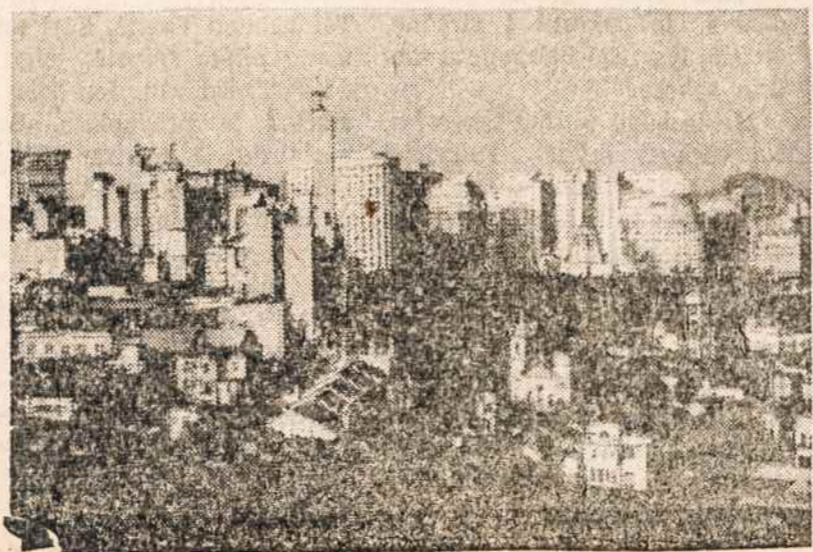
**LIETUVOS ATSIMINIMŲ
RADIO VALANDA JAU 16 TUS ME-
TUS SKRIEJA PAS KIEKVIENA
LIETUVIŲ DIDŽIOJO NEW-YORKO
N. J. IR CONN. APYLINKĖJE KU-
RIS IESKO ATSAIGIVINIMO LI-
TUVIŠKAME ŽODYJE IR DAINOJE.**

DABAR
**NAUJU LAIKU
ŠEŠTADIENIAIS
NUO 4:00 IKI 5:00**

STOTIS **WEVD** (1530 KIL. IR 97.9 MEG. EM)
DIREKTORIUS — JOKŪBAS J.

STUKAS

1261 WHITE ST.
HILLSIDE N.J.
WA 6-3325

RIO DE JANEIRO vaizdas. Nuotr. K. Vosylius.

Pagerbtas prel. Ig. Valančiūnas

PHILADELPHIA, PA.

Sekmadienį, spalio 19, lietuvių pašalpinio klubo svetainėje (928 Moyamensing Ave.) įvyko banketas, kuriame buvo pagerbtas šv. Kazimiero parapijos klebonas prel. Ignas Valančiūnas, jo 25 metų klebonavimo sukakties proga.

Banketas buvo pradėtas invocacija, kurią sukalbėjo kun. L. Pečiukevičius. Visų dalyvių sugiedota Amerikos himnų palydėjo orkestras. Programa pradėta po vakarienės. Šv. Kazimiero parapijos vikaras kun. Albinas Neverauskas pristatė vakaro vedėją kun. Saliamoną Mažeiką, kuris pasveikino jubilaitę, linksmai nutiekė visus ir pakvietė kalbėti Eleną Šaulytę.

E. Šaulytė aktyviai dalyvauja parapijos veikloje, dirba su jaunimu, yra vyčių centro valdybos narė ir padeda vietinei Antano Džiko lietuviškai radijo valandėlei. Ji savo kalboje pavaizdavo prel. nuveiktus darbus ir nuopelnus per jo 25 metų vadovavimą šv. Kazimiero parapijoje ir visų parapijiečių vardu tarė nuoširdų sveikinimo ir padėkos žodį.

Po jos kalbos visi dalyviai sudainavo Ilgiausių metų ir keletą lietuviškų dainų. Pianu palydėjo šv. Jurgio par. vargonininkas Stasys Petrakis.

Sv. Jurgio parapijos klebonas kun. dr. Vitas Martusevičius tarė sveikinimo žodį, prisimindamas, kaip prelatas prieš kiek metų buvo jo klebonas ir per daugelį metų yra jo mielas draugas. Sveikindamas Philadelphia parapijos lietuvių kunigų vardu, linkėjo prel. I. Valančiūniui susilaukti dar didesnės Dievo palaimos.

Parapijos draugijų ir organizacijų atstovai, Philadelphia Balfio skyrius, šv. Kazimiero seserų moterų augalija ir draugai iš šv. Jurgio parapijos įteikė dovanų.

* Prel. I. Valančiūnas, dėkodamas už suruoštą pagerbtuves, pareiškė, kad jo didžiausias troškimas, kad liet. įsteigtos ir statytos parapijos pasiliktų lie-

tuvių valdomos. Prelatas prisiminė, jei patys lietuviai nesirūpina savo parapijų išlaikymu, neįsigaudo pareigos joms priklausyti, tai jos gali pereiti į svietimas rankas. Kad tas neįvyktų, nuoširdžiai prašė visų būti aktyviais parapijos nariais, nes tik tokiu būdu bus galima išsaugoti lietuviškas parapijas.

Programa buvo baigta kun. P. Statkaus sukalbėta malda ir Lietuvos himnu. Pianu palydėjo šv. Kazimiero parapijos vargoninkas Jonas Mickūnas. Be minėtų kunigų bankete taip pat dalyvavo šv. Andriejaus parapijos kleb. kun. Juozas Cepukaitis, kun. Albinas Bielskis, kun. dr. Bernardas Šimkus iš šv. Jurgio parapijos ir kun. Petras Šilvinskas iš šv. Kazimiero. **E. Tyla**

Philadelphijos vyčiai — knygnešiai

Prieš kiek metų Lietuvos vyčių 3 kuopa buvo įsteigta lietuviškos spaudos kioska, kuris veikė šv. Kazimiero parapijos patalpose ir tarnavo Philadelphia parapijos lietuviams. Bažnyčiai sudegus, vyčių kioskas buvo priverstas uždaryti, nes neteko patalpų. Tuo metu neatsirado, kas paimtų vyčių darbą ir tęstų toliau. Keletą kartų kiosko klau-

ZINIOS IŠ BROCKTON, MASS.

Misijos šv. Kazimiero parapijoje prasidėjo spalio 20 d. Pirmąją savaitę misijonierius pasionistas tėvas Geraldas Motiejūnas pamokslus sakė lietuviškai. Žmonės misijas lankė labai gausiai ir džiaugėsi gražiais pamokslais, o ypač gražia lietuvių kalba, nors misijonierius, čia gimęs ir augęs, visą laiką dirba kitataučių vienuolyne. Antrąją savaitę pamoklai sakomi angliškai.

Parapijos vakarienė, rengta šv. Kazimiero 500 metų gim-

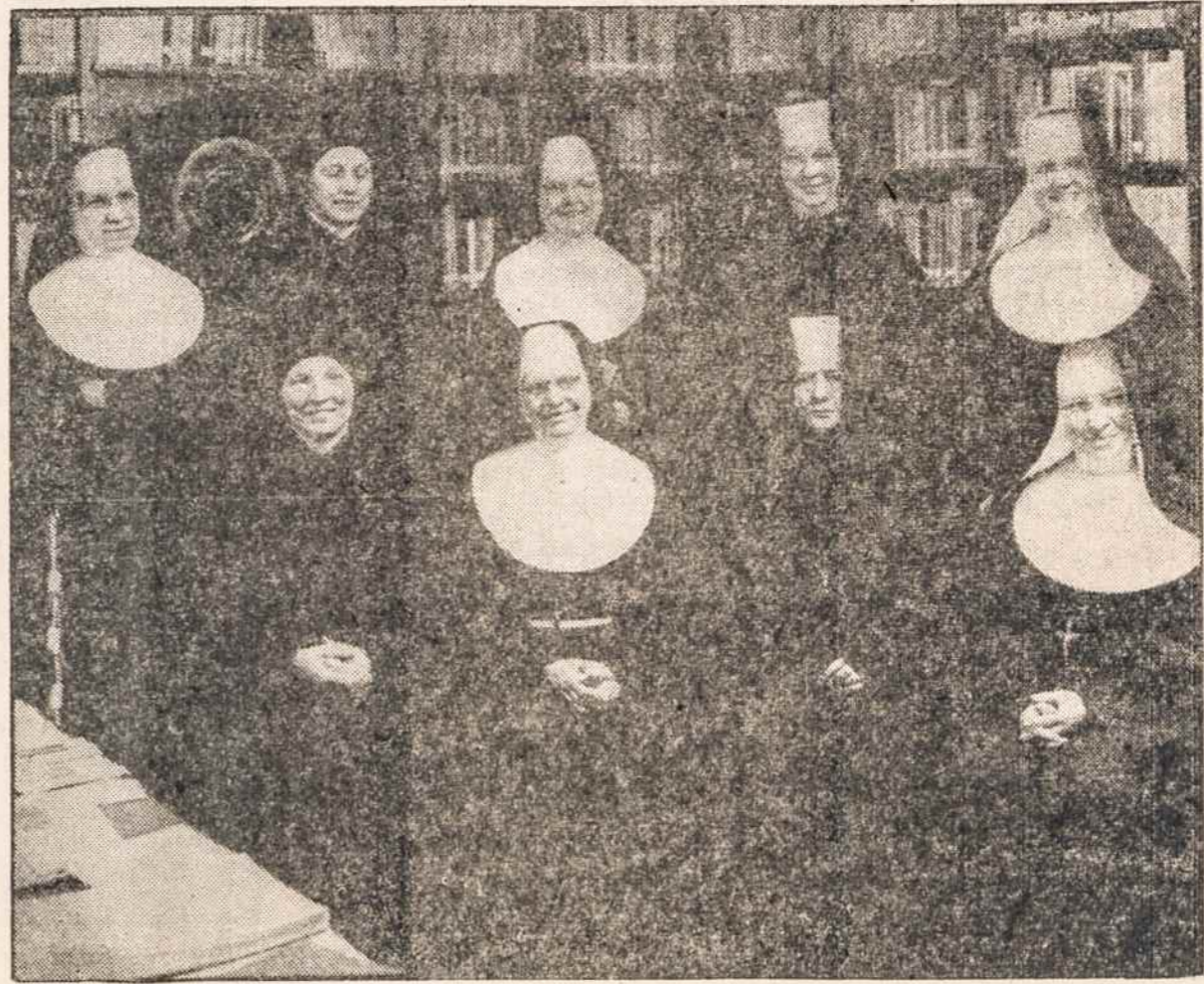
simas buvo iškeltas kuopos susirinkimuose, bet dėl įvairių priežasčių vis būdavo atidedamas tolimesniems laikams. Šių metų pradžioje prel. I. Valančiūnas paragino vyčius imtis planuoti lietuvišką spaudą.

Kioską atidaryti pasiryžo šv. Kazimiero parapijos jaunieji vyčiai. Kioskas pradės veikti sekmdienį, lapkričio 2 vyčių kambaryje po bažnyčia. Knygos bus parduodamos kiekvieną sekmdienį po 10:30 mišių. Kioske bus galima įsigyti visokių lietuviškų knygų, maldaknygių, užsiprenumeruoti laikraščius, žurnalus ir t.t. Reikia tikėtis, kad jaunųjų vyčių pasiryžimas plintinti lietuvišką spaudą Philadelphia parapijos lietuvių tarpe bus sėkmingas. Vėsi kviečiami pasinaudoti tuo patarnavimu ir sekmdieniais po sumos užėiti į vyčių kioską.

Kristaus Karaliaus šventės proga Lietuvos vyčių 3 kuopos nariai dalyvavo 10:30 val. mišiose ir bendrai priėmė komunią. Po mišių buvo pusryčiai.

Vyčių 3 kuopos mėnesinis susirinkimas bus lapkričio 4 d. Bus renkama nauja valdyba ateinančioms metams. Susirinkimas šaukiamas 7:30 v.v. vyčių kambaryje po bažnyčia.

Mažytė

LIETUVAIČIŲ SESERŲ INSTITUTO suvažiavime. Sėdi iš k. į d.: Motina M. Aloyza, Motina M. Lolya, Motina M. Cecilija, Motina M. Adorata; stovi: Sesuo Julija, S. M. Augusta, Motina M. Aloyza, S. M. Karmelita, S. M. Korinthia.

LIETUVAIČIŲ SESERŲ INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Šių metų Instituto suvažiavime, įvykusiame Marijos Nekalto Prasišėdimo vienuolyne, Putnam, Conn., rugsėjo mėnesio pabaigoje, dalyvavo generalės vyresniosios: Motina M. Adorata, Kazimieriečių; Motina M. Lolya, pranciškiečių; Motina M. Cecilija, Nukryžiuotojo Jėzaus seserų; Motina M. Aloyza, Putnamo seserų; mokyklų inspektorės — seserys: M. Korintija, Julija, M. Karmelita; Motina M. Aloyza, pranciškiečių, L.S.I. sekretorė, ir sesuo Augusta, m.i.c., kasininkė.

Iš Seserų Instituto veikimo apžvalgos pasirodė, kad jautriai budėta lietuviško auklėjimo sargyboje; rūpinantis vaikams vadovėliais, ir reikalinga pagelbinė medžiaga mokytojoms: pastebėta, kad daugumoje mokyklų lietuviška kalba įvesta į kasdieninę mokomąją lentelę; kongregacijos dalinasi lituanistine medžiaga bei patyrimais. Pravedti 5 vasariniai kursai seserių mokytojams įvairiuose centruose; išleisti keli pagelbiniai vadovėliai seserims; paremti lietuviški kursai Fordham universitete; išleista LSI biuletinis mokytojoms; prarastas vaikų teatrėlių konkursas.

Didžiai vertinamas Marijos Nekalto Prasišėdimo seserų uolumas ir pasisekimas įvesti lietuviškus kursus Annhursto kolegijoje. Putname, už kuriuos studentės gauna atitinkamus

kreditus. Toks pat kursas įvestas ir Putnamo Catholic Academy, kurią lanko 26 lietuvių. Sektinas pavyzdys kitoms mokykloms, kurias lanko lietuvių jaunimas.

Institutas stebi seserų vėluolių įnašą į lietuvių kultūrą. Štai, S.M. Timotėja, kazimierietė, šiemet baigė labai ilgą disertaciją apie A.L.R.K. Federacijos istoriją ir veiklą. Statistikos rinkimas truko 3 metus. Sesuo M. Gracija, kaz., savo knygoje "A New Look at Christmas Decorations", (Bruce Publishing Co., Milwaukee), autentiškai ir artistiška rodo lietuvių kalėdinius papročius, ir tautodailę. Sesuo M. Felicija, Putnam, gražiai suredagavo LSI leidinio "Vasario 16." vadovėlių su tautinėm programom pradžios mokykloms. Labai rūpestingai ir moksliškai šiemet redagavo LSI biuletinį "Svyturį" Jėzaus Nukryžiuotojo Seserys. Sesuo M. Bernarda, kaz., ruošia vargonams akompanimentą reikalingiausiom lietuvių giesmėms.

Į Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą, Institutas kvietė kun. St. Ylą atstovo pareigoms. Skirtame seserim posėdyje, kun. St. Yla savo paskaitoje aiškino bendruomenės teologinius pagrindus ir su tuo susijusias lietuvių moralines ir tautines pareigas. Ypatingu laišku,

St. Barzdukas, JAV PL vardu, pakvietė lietuvių institutą bendradarbiauti. Motina M. Aloyza, LSI sekretorė, įgaliota palaikyti ryšį su Svetimio Taryba bendruomenėje, jei Taryba ras reikalo kviešti seseris.

Arkiyviskupo Jurgio Matulaičio bylos pagreitinimo reikalui visos pažadėjo atskirai siųsti į Romą prašymą.

Iš nutarimų 1959-60 metų veiklai sustiprinti suminėti

1 — ieškoti vaikams progos viešai pasirodyti su lietuviška programa televizijoje, per radiją, ir k.;
2 — remti vaikų laikraščio "Eglutės" vaju, platinant laikraštį mokyklose ir šeimose. Institutas aukštai įvertina prel. P. Juro pastangas ir aukas leisti ir išlaikyti šį patrauklų ir naudingą žurnaluką mūsų jaunimui. Jame yra daug pedagoginės medžiagos mokytojoms; lietuviškas žodynėliui; įvairiems metų sezonams ir šventėms pritaikintų eilėraščių, monologų, dialogų, pasakų, legendų, tautosakos, patarlių; klaidoms puošti tautiškų motyvų;

3 — remti Jėzaus Nukryž. Seserų pasiryžimą leisti pradžios mokyklų vaikams lietuvišką žodynėlį, iliustruotą ir įvairiems skyrių lygiams pritaikintą.

Sv. Kazimiero Seserys žada paruošti "Lithuanian course of study", pritaikintą prie vadovėlių Pratiimai ir Tėvų Dovanėle.

Kaip pagelbinę medžiagą mokytojoms, Marijos Nekalto Prasišėdimo seserys sudarys lietuviškų knygų bibliografiją. Instituto sekretoriato skyriaus vedimas ir archyvo tvarkymas pasiimtas Seserų pranciškiečių įnašas.

Trumpai prisimintam projektas leisti paveikslinį albumą visų lietuviškų vienuolynų, vyčių ir moterų, pasaulinams ža-dinti.

Ateinančių metų suvažiavimas įvyks Jėzaus Nukryž. Seserų vienuolyne, Brockton, Mass.

Motina M. Aloyza

Liet. Rašytojų draugijos suvažiavimas

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba, buvusi ligi šiol Chicagoje, perkeliama į New Yorką. Korespondenciniu būdu čia išrinkta naujoje valdyba. Pareigų perėmimo proga, kaip numato statutas, buvo suauktas suvažiavimas, kuris įvyko spalio 25 Brooklyno lietuvių piliečių klube. Iš Chicago atvyko ilgametis draugijos pirmininkas Ben. Babrauskas, iš Detroito — J. Kaupas, revizijos komisijos atstovas; iš Baltimorės — J. Mikuckis, iš Scrantono — L. Dovydenas, iš Philadelphia — K. Ostrauskas, iš Waterburio — A. Baranauskas. Visi kiti buvo vietiniai. Viso dalyvavo apie 20.

Susirinkimą atidarė B. Babrauskas, apžvelgęs draugijos veiklą bei didžiuosius būvesčius. Dėl jo pranešimo buvo didesnės diskusijos, kuriose išryškėjo nuomonės dėl dabartinės literatūros Lietuvoje. Buvo pasisakyta, kad reikia vertinti objektyviai ir atsakingai. Taip pat kalbėta ir apie lietuvių literatūros vertimą į kitas kalbas.

Daugiausia laiko sugaišta ties einamaisiais draugijos reikalais, priimtos visos apyskaitos.

Naujosios valdybos pirmininkas J. Tysliava nuoširdžiai padėkojo B. Babrauskui už veiklą bei rūpestingą vadovavimą ir, pritarus suvažiavimui, pasisakė, kad kitais metais Liet. Rašytojų Draugijos premija bus skiriama ne visų narių balsavimo būdu, bet bus sudaryta jurij komisija.

Naujais nariais į draugiją priimti: Albinas Baranauskas, Irena Joerg-Naudžiūnaitė, Jeronimas Ignatonis, Juozas Tinišis ir Elena Tumienė

Žodžiu sveikino J. Slepetyš — K. Ostrauskas, iš Waterburio — A. Baranauskas. Visi kiti buvo vietiniai. Viso dalyvavo apie 20.

Skaitykite ir platinkite **A T E I T I**

vienintelį katalikiškojo jaunimo žurnalą. Išėina dešimt kartų per metus. Prenumerata JAV ir Kanadoj metams \$5.00 dol., pu-sei metų 3.00 dol. Kitur užsienyje metams 3.00 dol.

Adresas Ateitis, 916 Wiloughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel.: GLenmore 2-2923

IŠ VISUR

— Lapkričio mėn. Darbininkas išeis po vieną kartą savaitėje dėl Veteranų ir Padėkos dienų. Veteranų dienos savaitėje bus išleistas lapkričio 12, Padėkos dienos savaitėje — lapkričio 26. Abi dienos yra trečiadieniai. Atkreipiame dėmesį, kad siunčiantieji korespondencijas penktadienių numeriam nepaiso mūsų pranešimų, specialiai daromų iš anksto, o paskui nepatenkinti, kad jų žinios nepatenka laikraštini arba vėluoja. Kai Darbininkas leidžiamas trečiadieniais, tą dieną gautų korespondencijų idėti jau negalime. Jos turi redakciją pasiekti bent dieną anksčiau. Be to, reikia įsimint, kad lapkričio 11 paštas neveikia.

— Sv. Juozapo parapija Mahanoy City, Pensylvainia, atšventė 70 metų sukaktį. Tai viena iš seniausių lietuvių parapijų. Pirmoji Amerikoje lietuvių aukomis pastatytoji bažnyčia buvo šv. Kazimiero Shenandoah, Pa., bet ją užvaldė lenkai. Kol ten lietuviai suorganizavo atskirą savo parapiją ir pasistatydino šv. Jurgio bažnyčią, įsikūrė šv. Juozapo parapija Mahanoy City, Pa. Jos dabartiniu klebonu yra kun. Pijus Česna, vikaru — kun. J.J. Bagdonas.

Baltimorėje lietuvių knygynas spalio 11 minėjo 50 metų sukaktį. Jis įkurtas 1908 m. Dabar knygyno vedėju yra M. Raitla. Minėjimo proga buvo pastatytas Pr. Naumištieškio 3 veiksmy vaidinimas "Aną Birželį". Išleista ir programa su istorinio knygyno apžvalga.

— Hartfordo, Conn., studentai ateitininkai išsirinko naują valdybą. Ji dabar sudaro pirmininkė Aldona Vasaitytė, sekret. Diana Papievytė ir izd. Rolandas Giedraitis.

— Ciurionio meno ansamblis Clevelande spalio 18-19 d.d. iškilmingai atidarė savo įsigytuosius namus.

— Venesueloje Maracay mieste 15 lietuvių yra verslininkų, turi laikrodžių ir braižybių krautuves. Inž. Šiaudikis turi popieriaus gamybos ir apdirbimo fabriką. Jo bendrovėn yra įtraukta ir kitų tautiečių kapitalo.

— I sovietų atstovybę Washingtono priėjusias kažin koks Laurynas Kapočius. Jo uždavinys greičiausiai bus sekti šio krašto lietuvių gyvenimą.

— Vyrų choras Chicagoje sekanti pavasarį stato naują operą. Tai bus keturių veiksmų spalvingoji Bizet opera "Carmen".

— Augsburgio lietuvių Vokietijoje 1945 m. pastatytas kryžius reikalauja remto. Buvo remtuotas 1953, ir dabar telkiamos aukos jo atnaujinimui. Kryžium rūpinasi Vokietijos P LB krašto valdyba.

— Trys knygų bibliotekos dovanai burtų keliu teks tiems, kurie, pasinaudodami Gabijos leidyklos knygų išpardavimu, įsigys knygų bent už 5 dol. Didelis pasirinkimas įvairių leidyklų knygų, kurios nupigintos iki 90 proc. Sarašai siunčiami, prašius šiuo adresu: Gabijai Straight Path, Wyandanch, N.Y.

WATERBURY, CONN.

Lietuvių moterų klubo veikla

Prieš 5 metus Waterbury įsisteigė lietuvių klubas, į kurį įsirašė gana daug visuomeninį darbą mylinčių moterų ir mergaičių. Klubas yra užsibrėžęs daug kilnių uždavinių. Svarbiausioji darbo dalis yra skirta labdarai. Klubas jau rūpinasi paremti lietuvių moksleivius; suteikta parama studentų žurnalui Lituanus, šeštadieninei liet. mokyklai. Pasiūsta siuntiniai lietuviams tremtiniams Sibire, pavergtoje Lietuvoje ir Lenkijoje gyvenantiems.

Spalio II klubo naujai išrinktoji valdyba pasiskirstė pareigomis: M. Taruškienė — pirmininkė, G. Valiulienė vice-pirm., O. Saulaitienė sekretorė. Kultūros reikalų tvarkymas pavestas A. Madeikienei. Sunkiosios išdininės pareigos atiteko A. Gylienei. K. Čampienė ir St. Išlinskienė — narių pavaduotojos.

K. Girdvainis

B.M.

LIET. RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS suvažiavimo prezidentas: O. Balčiūnienė, L. Dovydenas, K. Grigaitytė-Graudienė, J. Mikuckis, Nuotr. V. Maželis.

HOLY LIGHT

BAZNYTINIŲ ŽVAKIŲ DIRBTUVĖ
RELIGIOUS CANDLES OF EVERY DESCRIPTION

SAV. B. KUCINSKAS

35 So. 8th Street
Brooklyn 11, N. Y.

EVargreen 7-2155
Resid. Illinois 8-7118

LIGSIOL BUVO BEVEIK UŽMIRŠTI

HUDSON, MASS.

Su bostoniečių talka Hudson, Mass., 35 mylios nuo Bostono, rugsėjo 23 buvo miesto salėje reto įvairumo ir žmonių gausumo kultūrinis vakaras, kurio pelnas paskirtas vietinės jau statomos katalikų aukštesniosios mokyklos (gimnazijos) statybai. Tas vakaras taip pat buvo vietinių lietuvių pajėgumų suruoštas ir parodė čiabuvių lietuvių atsivėmimą, į savo pusę patraukdamas net ir ne-lietuvius.

Vakare iš scenos angliškai ir lietuviškai pranešinėjo to vakaro sugalvotojas ir įvykdytojas bostoniškas kun. **Jonas Paulauskas**, Hudsono šv. Mykolo — Valdovo Kristaus parapijos vikaras ir tik pereitą pavasarį kunigū įšventintas. O pačią vakaro programą, nuostabų ir džiugu, daugiausia įvykdė susirinkę kunigai.

Onos Ivaškienės vadovaujamas Bostono lietuvių tautinių šokių šokėjų sambūris programos vykdymo pradžioje ir pabaigoje pašoko šešis šokius ir susirinkusiems davė progos pasiklausyti lietuviškos muzikos. Solo smuiku griežė kun. **V. L. Valkavičius**.

Vietinių čiaginių lietuvių vyrų sekstetas nuoširdžiai lietuviškai sudainavo keturias lietuvių liaudies dainas. Solo bandūros instrumentu (bandūra yra ukrainiečių tautinis styginis muzikos instrumentas, taip, kaip lietuvių tautinis muzikos instrumentas yra kanclės) ukrainietis **Borisas Bodnaras** skambino ukrainiečių liaudies dainas, pats ukrainietiška dainuodamas. Solistas Bostonian yra atvykęs iš Anglijos kaip Ukrainos tremtinis, o jo sponseriu buvo a.a. Aleksandras Ivaška. Bondaras Anglijoje yra vedęs lietuvaitę.

Solo angliškai dainavo tenoras kun. **James R. Degnan**, airis, lietuviškai ir angliškai kun. **V.L. Valkavičius**. Vokalinis duetas kun. V. Valkavičius ir kun. Degnan padainavo voikiškai šv. Marijos giesmę, angliškai Šventą Liuciją ir lietuviškai — Ant kalno karklai siūbavo.

Solo klarnetu griežė kun. **Jonas Paulauskas** lietuviškomis melodijomis. Protarpiais ir po programos šokiams griežė kun. J. Paulausko sudarytas ir vadovaujamas šešių žmonių orkestras: 4 kunigai ir 2 pasauliečiai.

Salė žmonių buvo sausakimšė, kad net kitiems teko stovėti: dalyvių buvo per 500. Iš kuro

PROVIDENCE, R.I.

Kristaus Karaliaus šventė iškilmingai atšvęsta šv. Kazimiero parapijoje. Tėvas A. Jurgelaitis, O.P. per visas mišias sakė abiem kalbomis pamokslus. Pavaikarėje klebonas kun. J. Vaičekūnas, asistuojant T.A. Jurgelaičiui ir kun. V. Martinkui, atlikė pasiaukojimo ir rožančiaus pamaldas.

Po pamaldų minėjime žodį tarė T.A. Jurgelaitis apie Kristaus Karaliaus išmintį, įsteigiant Sakramentus; kan. M. Vaitkus apibūdino šv. Kazimiero gyvenimą ir reikšmę Lietuvai. Ald. Čiuldenytė padėkavo religinės poezijos, o varg. Beinorius vedami parap. mokyklos ir bendrasis par. chorai pagiedojo religinių giesmių. Dar J. Nadzeika pagiedojo solo, o varg. J. Beinorius išpildė ir kitą muzikinę dalį. Dalyviams programa labai patiko.

Netikėta mirtis aplankė **Juoza Pečeliūną**, kurio žmona su 2 dukterimis jau 13 metų, kai Sibire ištremita.

Spalio 29 mirė veiklus parapijos choro dalyvis ir vytytis **Petras Valaska**, sulaukęs vos 35 metų.

rių pusė lietuvių. Reikia pasakyti, kad DP lietuvių miestelyje tėra tik 2 šeimos — Broniaus Juškausko ir Vaclovo Ogerio, kurios vakare irgi buvo. Vaikai, tėvai, jaunimas, 6 kunigai, — visi išvien žūrėjo, džiaugėsi ir šnekučiavo. Lietuviai kiti net verkė džiaugsmo ašaromis ir sakėsi per tą vakarą tartum į Lietuvą buvę nukeliauvę, tautiškai atsivėmę, pageidami daugiau tokių progų sulaukti.

Valgius ir nealkoholinius gėrulus sunėšė miestelio ir apylinkės lietuvių vietinio lietuvių katalikų klubo iniciatyva. Ir visi dykai valgė, vakaravo ligi 10 valandos kaip nuostabiai glaudžiai susilydžiusi viena didžiulė šeima. Bostono lietuvių tautinių šokių sambūrio jauni dalyviai čia jautėsi kaip savo tėvų ir brolių seserų šeimoje ir gyrė visą Hudsono kultūrinį rengimą.

Ta proga bažnyčioje buvo pamaldos, kur pamokslą lietuviškai sakė kun. **J. Paulauskas**. Ir vėl reikia pabrėžti, kad su kun. J. Paulausko čia, nelietuvių parapijoje, prieš gerą pusmetį atsiradimu buvo pradėti bažnyčioje sakyti ir lietuviški pamokslai, ir tuo būdu ligi tol užsimiršę čiabuviai lietuvių vėl emė pripildyti bažnyčią šventadieniais. Su lietuviu kun. J. Paulausko čia atsiradimu lietuvių abėgė atgijo lietuviuose, ligi tol buvusiuose užmirštuose ir apsmurgusiuose. Jaunas energingas kunigas tuoj emė lankyti

Kitas jaunas kunigas, Hudsonone gimęs lietuvis V. L. Valkavičius, Vikaraujantis Needham miestelyje (Bostono pietryčiuose) lietuviškai labai gerai kalba. Jis taip pat yra užsimojęs savo parapijoje lietuviškai veikti ir jau veikia. Todėl per tą vakarą jis kalbėjosi su Ona Ivaškienė dėl būsimos lietuvių vakaro savo parapijoje ir ją prašė atvykti su savo šokėjais. Tai mieliai sutiko.

H.M.

TĖVŲ MARIJONŲ SEIMAS

Spalio 19 Tėvų Marijonų sodytobje, Marijanapolyje, įvyko finetinis remėjų seimas. Seimas pradėtas iškilmingomis pamaldomis, kurias atlikė Tėvų Marijonų provinciolas tėvas Jonas Jančius, asistuojamas diakono tėvo Stasio Saplio ir subdiakono tėvo Albino Seputos. Pamokslą pasakė neseniai iš Romos atvykęs tėvas Dr. Jurgis Navikevičius.

Po pamaldų suvažiavimo dalyviai buvo pavaišinti skaniais pietumis.

1:30 val. pradėtas seimo posėdis malda, kurią atkalbėjo tėvas provinciolas. Tuoj pat seimo pradžioje buvo atkalbėta ir malda už mirusių popiežių Pilijų XII.

Į seimo prezidiumą pakviesti remėjų valdybos nariai: kun. Vaclovas Martinkus, Ona Ridikienė ir Magdalena Karinauskienė. Į sekretoriatą: kun. Andrius Naudžiūnas, kun. Albinas Kurklis ir Anelė Meškūnienė iš Waterburio. Mandatų komisija sudaryta iš tėvo Vlodo Brazausko, Marijos Grinčiūnaitės ir Jadvygos Stulginskaitės iš Waterburio, o rezolucijų komisija iš tėvo J. Navikevičiaus tėvo Jono Petrausko ir Br. Mičiūnienės.

Suvažiavimą sveikino provinciolas tėvas J. Jančius, Marijanapolio namo viršininkas tėvas Juozas Dambrauskas ir Nekalto Prasišėjimo kongregacijos vardu kun. Stasys Yla.

Namo viršininkas kun. J. Dambrauskas platesniame savo pranešime nušvietė savo vargus ir sunkumus: per praėjusius metus išmokėta \$20,000 skolos. Nežiūrint esamų skolų, dėl didelio mokinių kandidatų skaičiaus reikia statyti naują bendrabutį, kuris atseisias apie \$300,000.

Akademijos direktorius tėvas Jonas Petrauskas pristatė seimui šių metų a.a. kun. J. Navicko stipendijos stipendiatą Joną Milašį iš Kenoshos, Wis. Be to LRK Susivienijimas yra pasiskyręs ateinantiems metams 1 stipendiją, kuri ateinanti pava-

lietuvių šeimas, pažinti jų gyvenimą ir vargus, eiti pas ligonius, lietuviškai klausyti išpažinčių, lietuvius į draugijas burti, lietuvių kalba pamokslus sakyti, platinti "Darbininko" laikraštį, kurį žmonės mėgsta. Dabar vietiniai lietuviai jau susibūrę ir pamaldos jau gausiai lankomos. Gi judrusis kun. J. Paulauskas kaip čia minėtame vakare, taip ir kasdieniniuose atvejuose lietuvių ir visų kitų labai mylimas ir gerbiamas, ir visi juo didžiuojasi.

Hudsonas stovi toli nuo kultūrinių centrų, kraštas neperirtingiausias. Tuo būdu ir netiek jau čia gausūs lietuviai beveik lig šiol buvo lyg ir užmiršti. Kunigą kleboną Llewellyn D. Chadbourne, kad ir nelietuvių hudsoniečiai lietuviai turi gerą ir supratingą žmogų. Dabar ir todėl lietuvių veikla čia galėjo pagyvėti.

Patį jauniausia lietuvių karta, dėja, ir čia jau nebe kalba lietuviškai, nors ir lietuvių gyvenime kartu su savo tėvais tebedalyvauja.

Patį jauniausia lietuvių karta, dėja, ir čia jau nebe kalba lietuviškai, nors ir lietuvių gyvenime kartu su savo tėvais tebedalyvauja.

BENNY TROEGER, 80 metų, valydamas šiukšlių dėžę, rado 65,000 dol. ir perdavė juos policijai (viršuje). Paaiškėjo, kad pinigai priklausė Mrs. Anna Kidansky, 67 metų, invalidei, kuri per neapsižiūrėjimą buvo išmetusi (apačioje).

Kristaus Karaliaus šventė Clevelande

Ją atšventėme spalio 26 pamaldomis šv. Jurgio bažnyčioje ir minėjimu lietuvių salėje. Bažnyčioje šventei pritaikyta pamokslą pasakė kun. P. Dzeigoraitis, salėje minėjimą atidarė J. Sadauskas, kalbėjo J. Z. Zilionis, deklamavo Stasaitė ir Gailiūšytė, smuikavo jaunasis Alkaitis, sesutės Audronės pianinu palydimas, programą pravedė J. Gailiūšytė. Tai turėtų būti didelė šventė, tačiau jos rengėjai tesitenkino daugiau tik formaliai savo uždavinį atlikę. Iškilmingumo nūtoaikos išskyrus sunėstas organizacijų vėliavas, nesijautė nei bažnyčioje, nei salėje, kur tesusirinko vos keliasdešimt dalyvių.

Verikailio ir jo vyrų koncertas

Spalio 25 slovėnų salėje įvykęs solisto V. Verikailio ir jo vadovaujamo Toronto vyrų kvarteto koncertas vertas ypač gero žodžio. Nekalbant apie aukšto lygio Verikailio pasirodymą, ir jo kvartetas pasirodė susidainavęs įdomus meno vienetą (gaila, tu keturių vyrų pavaržijų programoj neradau). Programa įvairi: šalia patriotinių J. Gečo "Pražydo jazminai", Naujelio "Oi neverk, motušėle" ir kt., religinės nuotikos Tosti "Skausmo" buvo duoti tokie žaismingi ir lengvi dalykai kaip "Spaudos baliaus valsas", Hliss "Uodas" ir kt. Iš viso programoje buvo 17 g. balų. Pianinu palydėjo muz. St. Gailevičius. Publikai nuraminanti daugumą jų turėjo kartoti ir dar naujų pridėti. Koncertą surengė Clevelando studentai ateitininkai.

Sioj vietoj primintina, kad tą patį vakarą savo parengimą turėjo taip pat ir neolituantai. Vėl du parengimai tuo pačiu metu, vėl publikos išsklaidymas. Sis jau antru atveju Clevelande pasikartojęs reiškinys niekam nenaudingas, ir dėl to

labai reikia kruopščiai tvarkomo parengimų kalendoriaus (jis LB I apylinkės žinioje). Lygiai tvarkytinu dalyku reikia laikyti kaikiurių organizacijų užsimojimus duoti tuo pačiu sezonu po kelis parengimus. Parengimų perteklius taip pat atgraso publiką nuo jų lankymo.

Vaidilos teatro penketis

Prie L B I apylinkės veikiančios Vaidilos teatras lapkr. 15 mini savo veiklos penketį. Stato tos pačios apylinkės dramose konkurse pirmą vietą laimėjusi A. Landsbergio drama "Penkis stulpus turgaus aikštėje". Per tuos penkerius metus Vaidilos teatras davė eilę vertingų ne tik paties Clevelando, bet ir kitų lietuvių nusedijų scenose parodytų veikalų, pvz. "Atžalyną", "Mokyklos draugus", "Brandos atestatą" ir kt. Dabar rengiasi duoti veikalą, alsuojantį artimo gyvenimo tikrove: "Penkiuose stulpuose" matysime bolševikų siautėjimą Lietuvoje ir lietuvių partizanų kruviną tragediją. Laukiama Clevelando lietuvių susidomėjimo pastatymu ir gausaus atsilankymo. Kaip kitus, ir šį veikalą režisuoja akt. P. Maželis.

Lapkr. 7 penktadienį 7:30 val. miesto bibliotekos salėje Alto skyrius rengia dr. V. Kudirkos šimto metų gimimo sukakties minėjimą. Paskaita ir Kudirkos kūryba bus skaitoma angliškai. Concertinę programą atliks Čiurlionio ansamblio moterų choras ir solistės Kristolaitytė bei Stempuzienė.

Lapkr. 8 trijų veikslių pjesė "Inspektorius atvyksta", vakarą rengia akademinio skautų sąjūdžio Clevelando skyrius.

Lapkr. 9 po pamaldų šaukiamas LB I apylinkės susirinkimas. Programoje — apylinkės reikalai ir dr. K. Ambrozaičio pranešimas apie PLB seimą.

KARLONAS

FUNERAL HOME

280 Chesnut Street New Britain, Conn.

Tel. BA. 9-1181

TALARSKI

FUNERAL HOME LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.

Malonai patarnauja lietuviams naujai įruošose patalpose priimama kaina

Tel. CHapel 6-1377

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms. Visa, ką norite siūsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y.

Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai
Atdara šokiadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostumams ir švarkams, moterų elutėms, suknelėms bei švarkams. Mišrytos ir raištinės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK

Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO

Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną elutę

IŠPARDAVIMAS—PROGA!

Išparduodami dideli kiekiai importuotų ir kitų

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ

gaunamų 3 krautuvėse pačios didžiausios ir tos rūšies vienintelės firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., COR. DELANCEY, N. Y. C. GR 5-4525

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai
KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO
Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius

LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UZKARPACIO RUSIJOJE!

Pasiųsk jiem vilnones atlaikas suknelėms, elutėms, apsiaustams
Muitas už vilnones atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtas suknelės
Vilnonės medžiagas iš rėtinį ir atlaikas pačiom prienamiamis
kainom visam mieste jums sūlo 3 stambios krautuvės
Atsinekite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

Mūsų specialybė yra visi namų pataisymo darbai nuo rusio iki stogo

Alum. apvada	Insuliacija	Stogo dengimas
Alum. durys	Izoliacija	Stogo langai
Alum. langai	Kitavimas	Stucco darbai
Antlangės	Laiptai	Šaligatviai
Apmušalai	Langai	Saldymas
Atnaujinimai	Mūrijimas	Šildymas
Atsarginiai laiptai	Namo apmušimai	Takai
Atspara vandeniui	Nitavimas	Turėklai
Atspara vėjui	Pagražinimas	Tvoros
Cemento darbai	Pakopos	Vaidiniai langai
Celotex lubos	Palėpės	Vamzdžiai
Dažymas	Pamatai	Valymas garu
Dekoravimas	Pastogės	Verandos
Elektros laidai	Perkeitimai	Virtuvės
Gaisro apsauga	Plytelių darbai	Vonios
Garazas	Prakaisimai	Venec. užuolaidos
Grindys	Prieangiai	Zibalo krosnis
Jakmenijimas	Priestatai	

Teiraukitės nemokamo darbų įvertinimo!

Dirba įgudę darbininkai

Nereikalaujame įmokėjimų • Lengvos išsimokėjimo sąlygos • Ligi 84 mėnesių

Kreipkitės į ANTANĄ Evergreen 8-6781

AR JŪS NEPERMOKATE

už savo automobilio apdraudą?

Virš 21,000,000 automobilių savininkų moka daugiau, negu reikalinga.

Jei tik Jūsų vairavimo rekordas yra geras,

Jūs esate kvalifikuotas:

Dideliam apdraudos sutauptomui, geresnei ir savo apsaugai ir greitesniam patarnavimui, reikalaujant nuostolių atlyginimo.

Kreipkitės:

ALBERT F. PETERS (PETRAUSKAS)

APDRAUDOS SPECIALISTAS

116-55 Queens Blvd. Forest Hills 75, N. Y.

Tel. VI. 3-1477

NAMŲ ADRESAS

106-55 95th Street Ozone Park 17, N. Y.

NORKAS FUNERAL CHAPEL

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

PAUL P. NORKUS

Mandagus patarnavimas mirusiems

1400 North 29th Street Philadelphia 21, Pa.

POplar 9-3231

ROMAN FUNERAL CHAPEL

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

CHARLES J. RAMANAUSKAS

1113 Mt. Vernon Street Philadelphia 23, Pa.

POplar 5-9110

Kas norėtų skelbtis Darbininke. prašomas skambinti

Glenmore 5-7281

SPORTAS

SPORTAS CHICAGOJE

Chicagoje šiuo metu daugiausiai pasireiškia futbolininkai, kurie dalyvauja "National Soccer" lygos pirmenybėse. Iš viso čia žaidžia 4 komandos: trys Lituanicos klubo ir 1 Bridgeporto LSK. Pirmasis klubas turi vyrų I, vyrų II ir jaunų, o antrasis — 1 vyrų.

Praejusį savaitgalį Lituanicos vyrų I komanda turėjo pirmenybių rungtynes prieš Hoosiers vienuolikę ir ją įveikė 2:1. Jauniai kovojo prieš Wings jaunius ir juos nugalėjo 3:1, o Bridgeporto vyrai sumušė St. Stephens 3:2.

Lapkričio 8 d. visi Chicago lietuvų sporto klubai bei vienetai rengia bendrą šokių vakarą. Jis įvyks Lietuvių auditorijoje.

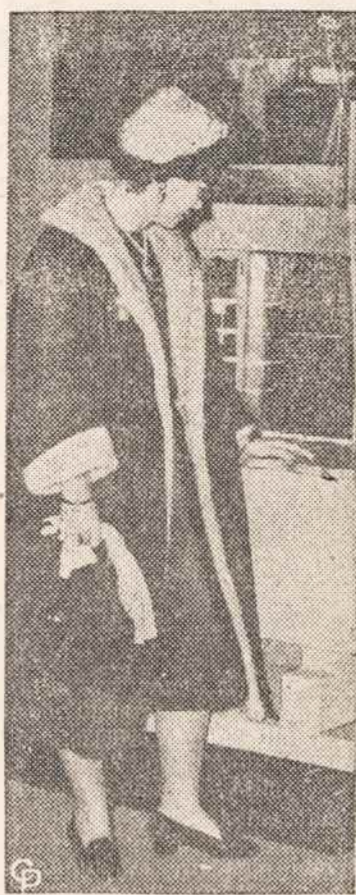
Lapkričio 30 d. Chicagoje įvyks vietos lietuvų krepšinio turnyras, kurį vykdė LSK Neris.

LSK Neris savo šokių vakarą šiemet turės gruodžio 25 d. (Kalėdų I diena) Liet. Auditorijoje.

Naujas "Sporto Žinių" — Fasko leidžiamo laikraščio numeris pasirodys šią savaitę. Šį laikraštį redaguoja Edv. Sulaitis (1330 S. 51 Ave., Cicero 50, Ill.).

Chicagoje yra jaučiamas gyvas susidomėjimas naujojo Fasko rinkimais. Kiek teko patirti, čia rengiamasi išstatyti kandidatų sąrašą į naująją vadovybę.

"Sporto dešimtmetis Amerikoje" — tokiu vardu išeis lei-

GRAIKIJOS karalienė Frederika domisi atominio reaktoriu mi Brookhaven, N. Y.

dins, minint lietuvių sportinės veiklos šiame krašte 10 metų sukaktį. Medžiaga šiam leidiniui jau baigiama rinkti. Jeigu dar kas jos turėtų, yra prašomi galimai greičiau ją nukreipti pas leidinio redaktorių Edvardą Sulaitį, 1330 S. 51st Ave. Cicero 50, Ill.

LSK Neris mergaičių tinklinio treniruotės yra vykdomos trečiadienį vakarais Sherman parko pastate. Stalo tenisininkai treneruojasi antradieniais ir ketvirtadieniais Jaunimo namuose.

E.S...

ELIZABETH, NEW JERSEY

Parapijos mokyklai pradėjus mokslo metus, pagyvėjo ir jaunimo veikla. Mokyklos patalpose savo susirinkimus rengia jaunosios sodalietės, pradėjo organizuotiis jaunieji vyčiai, amerikiečiai ir lietuviai skautai rengiasi Kalėdų švenčių programai, kas antrą šeštadienį skautai pradėjo rinkti laikraščius vyskupijos fondui. Pradžios viešųjų mokyklų mokiniais katekizmo pamokos vyksta sekmdieniais po 9 v. mišių, vidurinių viešųjų mokyklų mokiniais — 6:30 v.v., vadovauja kun. V. Karalevičius.

Visas parapijos jaunimas, vadovaujamas kun. V. Karalevičiaus, Kristaus Karaliaus šventės proga ėjo bendrai prie komunijos ir turėjo bendrus pusrūčius.

I vaikų darželį šiais mokslo metais įstojo 30 vaikučių ir 8 į įvairius skyrius. Viso mokinių yra 300. Kai kurie kas dieną 8 val. rytą gieda bažnyčioje per mišias.

Kun. kleb. M. Kemežis, po savo vardinių išvyko atostogų į Amerikos pietų vakarus. Aplankys Meksiką ir eilę draugų bei giminių. Klebonui išvykus, parapijai padeda Tėv. A. Sabaliauskas, SDB.

Balfas paskelbė pinginį vaju, kuris prasidėjo spalio 26 ir tęsis iki lapkričio 23. Lapkričio 2, 4v. p.p. parapijos salėje šalpos reikalais kalbėjo kun. L. Jankus, Balfos reikalų vedėjas. Įžanga nemokama, aukų nebuvo renkama.

Dominiko Petručionio sūnus Vytautas, baigęs mechaninę inžineriją, yra padaręs keletą suvamuojų mašinų patobulinių. Singero kompanijoje jis pakeltas vyriausio prižiūrėtojų asistentu. Jis yra susipratęs lietuvis, puikiai vartoja liet. kalbą. Neseniai mirė jo motina, sena Darbininko skaitytoja, uoliai veikusi lietuviškose draugijose.

Darbininkui paremti aukojo

- \$5. — B. Dominauskas, Brooklyn, N.Y., W. Laukas, Woodhaven, N.Y.
- \$4. — V. Yomant, New York, N.Y.
- \$3.50 — M. Bukauskas, M. Pakutkaitė, S. Ramoškienė, Brooklyn, N.Y.
- \$2.50 — M. Vaškevičienė, Baltimore, Md.
- \$2. — J. Bacėnas, Kearny, N.J., M. Milbut, Tamaqua, Pa., E. Vitkus, M. Dausevicia, Brooklyn, N.Y.
- \$1.50 — V. Kamaitis, Millbury, Mass., J. Ratkelis, Brooklyn, N.Y.
- \$1. — J. Adomkevičius, B. Kruopis, E. Lescinskas, So. Boston, Mass., K. Paliulis, Athol, Mass., A. Valentinas, Norwood, Mass., M. Zeringis, Westfield, Mass., P. Kristaponis, A. Dilba, Phila. Pa., B. Pocius, Brooklyn, N.Y., J. Bakstys, Yonkers, N.Y., K. Šaulys, Rochester, N. Y., A. Masionis, Paterson, N.J., J. Rulis, New Britain, Conn., E. Revukas, Donalds, S. Car., V. Liesunaitis, Verdun, P. Q., Canada.

Dėkingi TT. Pranciškoni DARBININKO leidėjai.

Chiropraktinis Gydymas Naudingiausias Jūsų Sveikatai

1. Atstatomas judrumas ir normalus veikimas iškrūpusių nugarkaulio narelių.
2. Panaikinamas nervų erzvinimas ir spaudimas.
3. Sunormuojamas nervų veikimas visame organizme.
4. Sunormuojamas veikimas visų vitalinių organų.
5. Panaikinamas suerzinimas nugarkaulio smegenų centrų.
6. Panaikinamas kraujo susitėkimas ar užsikimšimas nugarkaulio smegenų centruose.
7. Pažadinama kraujo apytaka ir lymfų veikimas visoje nugarkaulio smegenų struktūroje.
8. Pagerbišti išlaikyti nugarkaulio ir viso kūno tiesumą.
9. Padidinamas kūno lankstumas ir kūno grakštumas.
10. Atstatomas viso kūno veikimo balansas.
11. Atpalaiduojamas nenormalus nugarkaulio smegenų muskulų sustingimas.
12. Atlaisvinami nugarkaulio smegenų įtempo raščiai.
13. Pažadinamas bendras kūno atsigavimas.
14. Geriausias būdas atstatyti gerą sveikatą.
15. Užtikrinamas ilgesnis amžius.

JUSŲ SVEIKATAI TARNAUJA

HOWARD W. BERNSEN, D. C. 76-29 Elliot Ave., Maspeth, L. I. Defender 5-9664

RAYMOND H. IHDE 69-13 Grand Ave., Maspeth, L. I. Illinois 8-8700

BUSSINES OPPORTUNITY

STATEN ISLAND. — Luncheonette, kuri aptarnauja iki 4400, gera proga išgyti labai žema nuomos kaina, gerom sąlygom sutartis, puikiai įrengta. Arti katalikų rezidencijos, padeda pasninkai. Skambinti bet kuriuo metu GI 7-9295

AGENCIES

REIKALINGA privačių namų ar klebonijų priežiūrai—aptarnavimui asmuo. Miegoti vietoje. Long Island, N. Y. Aukščiausias atlyginimas.

GARSDIE AGENCY
Hempstead, L. I.
IV 3-0450

CHILD CARE

SPALVOTA MOTINA
prižiūrės jūsų vaikus jos namuose dienos metu. Geriausios rekomendacijos. Žemas atlyginimas.
Mount Vernon 4-8438

REAL ESTATE

Parduodama 50 akrų pieno ferma su dviem daržinėm ir su 5 kambarių ir portų rench stiliaus namu. Susisiekiama su mokykla autobusais. Kaina \$20,000 Bainbridge, N.Y. Skambinti SP-encer 9-7057.

ST. MARY'S parapijoj

ROSLYN, Cape Cod. 6 ir pusės kambarių, 2 su puse vonios, garažas. Vienas kvadratinis akro žemės. GI mortgage. Pilnai suinteresuotiems 26,000 dol. MA 1-2926

WANTAUGH, L.I. — St. James parapijoje parduodamas namas, Central Hall Cape, 4 dideli miegamieji, garažas, patio, aptverta, daug kitų privalumų. Kaina \$17,000. PErshing 1-5045.

Maria Regina parapijoj, Seaford, L.I., šešių kambarių ūkio namas (ranch), pusantros vonios, penkių metų senumo, didelis sklypas, sklepas, patio, G.I. Mtge. 13,200 dol. Bus stotomas mokykla. Kaina 17,490 dol. Savininkas 1303 Shaw Pl., Castle 1-2182.

New Rochelle — Colonial, su puse kambarių, 3 su puse vonios, didelė veranda, patio, indams plauti mašinos, arti susisiekimo, arti katalikiškų institucijų. 25,000 dol. NE 6-4965

St. Rose of Lima parapijoj, Massapequa, L.I., — 16,500 dol. gražus, didelis plytinis su čerpių stogu, cape stiliaus namas. 4 dideli miegamieji, 2 didelės vonios, didelis salonas, valgomasis, lengvai mazgojamų sienų virtuvė, garažas, sklepas, didelių medžių aplinkoj. 75 x 135. Puikioj aplinkoj. PY 8-3290.

New Rochell. Puikioj gyvenamoj vietoj, 4 miegamųjų, 3 vonios, 2 garažai, 100 x 1600 sklypas, nedideli obelų medžiai, arti katalikiškų istaigų. Savininkas statė. 37,500 dol. Kaina žemiau savikainos. Savininkas NE 2-8555.

St. Dominic's parapijoj, Oyster Bay, L.I., N.Y. Prieš 4 metus ištaigingai pastatytas namas. 4 miegamieji, 4 vonios, atskiras žaidimams namelis, 2 akrai žemės puikiausioj atskiroj parko vietoj. Pėšiom lengvai pasiekiamas Sv. Dominiko bažnyčia ir mokykla. Tik 45 min. iki Manhattan. Kaina 45,000 dol. Savininkas OYster Bay 6-3788.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

KABARETAS

VYT. BELECKAS, savininkas
Baras, salė vestuvėms parengimams, susirinkimams, etc.

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

BARAS IR RESTORANAS

Lietuviškos gamybos pietūs, vakarienės, užkandžiai. Geriausi gėrimai pigiausiomis kainomis. Spaudos kioskas. Salės šokiams, vestuvėms ir kitoms pramogoms prie namomais kainomis Lietuvių ir amerikiečių muzikams — patalpos nemokamai.
Visais reikalais kreiptis į klubo reikalų vedėją K. Vaitaitį
280 UNION AVE. BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9672

PAUL'S RESTAURANT

LIQUORS - BEER - WINES

SKANŪS LIETUVIŠKI UŽKANDŽIAI
Šeštadieniais, sekmadieniais
Griežia J. Mortotaičio lietuviškas orkestras
Sav. P. Višniauskas
31 Spring St., New Britain, Conn. Tel. BA 3-9771

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynu, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

JUOZO IR IZABELĖS MISIŪNŲ RAY'S LIQUOR STORE

Galima gauti įvairiausias rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

EVergreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS
savininkas

Sulankstyty automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausias apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),
Kreiptis —

HAVEN REALTY

Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477

Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak.

JONO IR ANGELINOS ANDRIULIŲ IR JŲ ŠEIMOS

MICHIGAN FARM SŪRIS Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite Michigan Farm Sūrio. Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas Jono ir Angelinos Andriulių ir jų šeimos, Fountain, Mich.

REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnėms krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinot Michigan Farm Sūrį, kuris paliko visų mėgiamiausiu. Mes pasiladame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Vieninteliai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.

Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis:

- PETER LISIAUSKAS**
69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y. Tel. TW 4-8087
- VICTOR ABECŪNAS**
351 Park Street, New Britain, Conn. Tel. BA 3-1342
- JONAS JAKUBAUSKAS**
634 N. Denison Street, Baltimore, Md. Tel. Longwood 6-2622
- MECISLOVAS KAVALIAUSKAS**
24 Prospect Street, Hyde Park, Mass. Tel. Hyde Park 3-3975
- GEORGE GALŪNAS**
1400 Caniff, Detroit, Mich. Tel. T. O. 8-7062
- STANLEY METRICK**
1804 W. 47th St., Chicago, Ill. Tel. Yards 7-8393
- JOHN SHURNA**
5418 So. Albany, Chicago, Ill. Tel. Grovehill 6-7783
- ALLAN STEWART**
4310 No. Broad St., Phila., Pa. Tel. Glazstone 5-1310

Gen. kon. J. Budrys su žmona spalio 29 dalyvavo New Yorko miesto surengtame priėmimo Waldorf Astorijoje Graikijos karalienei pagerbti.

Tarptautinis centras
yra prieš dešimt metų suorganizuotas New Yorko universitete. Jo uždavinys sutelkti studentų iš kitų kraštų ir su pažindinti juos su Amerikos mokslu bei jo metodais. Pradėjo su 200 studentų, o šiemet yra 1,500 užsieniečių. Spalio 24 buvo šventė, kurioje buvo pakviesti įvairių kraštų atstovai, ir įvairių kraštų studentai demonstravo su savo tautiniais drabužiais; japonai, indai, izraelitai. Lietuvis nebuvo nė vieno. Juos tur būt laiko visus jau Amerikos piliečiais, amerikiečiais. Buvo betgi pakviestas Lietuvos gen. kons. J. Budrys.

Demonstracija prieš Sovietų atstovybę
Pentadienį, lapkričio 7, ruošiamos demonstracijos prieš Sovietų atstovybę New Yorke, 6 val. v.

Lapkričio 7 sueina 41 metai nuo komunizmo įsigalėjimo Rusijoje. Tą dieną Sovietų atstovybė prieš Jungtinių Tautų ruošia didžiulį priėmimą; taja proga ruošiamos demonstracijos, kurių organizavimu rūpinasi vengras Dr. Bela Fabian. Sovietų Atstovybės adresas — 680 Park Avenue, New Yorke. Dr. Fabian kviečia lietuvius dalyvauti.

Namų savininkai
prašomi namų numerius išskabinti gerai matomoj vietoj. Nepaslapstis, kad daugelis namų yra visai be numerių ir specialiai pasamdytiems Kalėdų laikotarpiui pašto išnešiotojams labai apsunkina laikų paštą adresatui įteikti. Būtų taip pat gera, kad ir butų savininkų pavardės būtų pridėtos prie durų skambučio.

Prof. Balys Vitkus
iš Chicago buvo atvykęs į New Yorką ir lankėsi Darbininko redakcijoje.

Ateitininkų Federacijos Tarybos
posėdis šaukiamas šeštadienį, lapkričio 8 d. Darbininko redakcijos patalpose. Į posėdį iš Detroito atvyksta Tarybos pirmininkas prof. A. Damušis.

Dr. V. Vyngantas
kitą savaitę tarnybos reikalais išvyksta į Kaliforniją ir ta pačia proga aplankys vietos ateitininkus.

Ieško buto
Bevaikė dvejų asmenų šeima ieško 4 ar 5 kambarių buto ramioj vietoj Woodhaven arba Forest Hill apylinkėje. Skambinti 5-7 val. vakarais Virginia 7-6460.

Parduodamas pianinas. Kreiptis GL 6-1618.

Rašytojų suvažiavimas

(Atkelta iš 5 pusl.)

Suvažiavimui vadovavo L. Dovydenas ir K. Grigaitytė; be to, prezidiuman dar įėjo J. Mikuckis, O. Balčiūnienė.

Po susirinkimo įvyko literatūros vakaras, kuriam vadovavo J. Tysliava. Savos kūrybos skaitė K. Grigaitytė, J. Mikuckis, L. Žitkevičius. L. Dovydenas kalbėjo žodžiu. Taip pat žodėlių tarė ir B. Babrauskas. Aktorius K. Vasiliauskas paskaitė Vinco Kudrikos "Lietuvos tilto atsiminimus". Dėl blogo oro publikos buvo ypatingai maža.

Amerikos Balsas į juosteles užrašė susirinkimo svarbesnes vietas ir literatūros vakarą.

DR. STANISLAVA BINTAKIENĖ
Nauja Lietuvė dantų gydytoja Brooklyne

Šia vasarą dr. Stanislava Bintakienė gavo leidimą verstis dantų gydytojos profesija New Yorko valstybėje, baigdama New Yorko universiteto College of Dentistry dantų chirurgijos daktarės vardu ir išlaikydama valstybinius ir nacionalinius egzaminus.

Lietuvoje baigė Vytauto Didžiojo universiteto odontologijos skyrių 1942 ir po to vertėsi privačia praktika Kaune. Buvo instruktorė Pabaltijo universiteto dantų gydymo skyriuje Hamburge — Pinneberge 1947-1949.

Atvyko į Ameriką 1950 ir tais pačiais metais buvo priimta į Guggenheimo dantų kliniką Manhattane, kur dirbo iki 1952. Norėdama isigyti leidimą New Yorko valstybėje, ištojo į New Yorko universitetą 1955 ir išbuvo jame 3 metus.

Dr. Stanislava Bintakienė atidaro savo kabinetą 16 Linden St., Brooklyne (Broadway Jamaica line, Gates Ave. stotis). Telefonu galima ją tuo tarpu pasiekti per Dr. Bintakio ofisą GL 5-3012.

Linkime daktarei geriausio pasisekimo.

Dr. F.D.

Atviras laiškas kun. L. Jankui

1958 m. spalio 30 d.

Kun. Longinai,

Sinūči, kad ir trupučiuką pavėluotai, savo mažytę aukele tiems, kurie viską prarado ir nieko nebeturi... Balfas yra jų vienintelis geraširdis dėdukas. Bet koks jis "biednas vargšelis"! Net baisu skaityti — Didysis New Yorkas su savo kaimynu New Jersey iki šiol šiam vajui teįstengė suaukoti apie 3,000 dolerių. O tempora, o mores! Juk vien DP čia gyvenantieji, aukodami po vieną centą į dieną savo vargo broliams, kuriuos palikdami stovyklų landynėse, taip karštai prisiekinėjo nepamiršti, lengvai galėtų sumesti visą desetką tūkstančių vien tik New Yorke, be jokios pagalbos iš kaimyno New Jersey. Pakartotinai bombarduok kiekvieną neatsiliepusį šykštuolį. Negaliu girtis ir savo auka Balfui. Tik 10 dol. Bet deja, turiu savo atskirą Balfą—48 artimieji tėvynėje—laukia mano paramos. Esu pasiuntęs jau 40 siuntinių. Taigi, perdaug nebark gavęs tokią menką aukele — Gyvuok!

Tavo kun. dr. Stasys

P.S. Balfas vaju New Yorko užbaigiamas lapkričio 15 susirinkimu. Ligi to laiko dar galima siųsti aukas.

Tarptautinėje moterų parodoje, kuri vyksta 71 Regiment Armory, Park Ave. ir 34 St., dalyvauja ir lietuviškos moterys. Pabaltijo moterų klubo lietuvių sekcija yra išstaciui du kioskus. Viename yra medžio raizinių, audinių ir porceliano su vyčiais ir kitais lietuviškais papuošimais.

Lietuvių pasirodymas bus sekmdienį lapkričio 9. Invokacija atkalbės kun. L. Jankus, kalbą pasakys dr. A. Trimakas, dainuos operetės choras, pasirodys J. Matulaitienės šokėjų grupė, bus suteiktas vainikas Aldonai Šileikytei. Programai vadovauja Jakubaitienė.

Akt. Vitalis Žukauskas
lapkričio 8 vyksta į Detroitą, kur Radijo klubo vakare atliks humoristinę programą.

Moteryų Sąjungos
29 kuopos metinė šventė įvyko spalio 19. Visos narės dalyvavo mišiose 10 val. Per mišias solo giedojo D. Mockeiliūnaitė.

Vakarienės metu atsilankė nemažas skaičius svečių. Dvasios vadas kun. A. Račkauskas atkalbėjo maldą ir visi sugiego Marijos garbei Liurdo giesmę. Kuopą sveikino ir išskėlė jos nuveiktus darbus parapijos klebonas kun. N. Pakalnis. Taip pat gražų žodį tarė kan. M. Sandanavičius, atvykęs iš Kalifornijos pas savo brolių Brooklyne. Vargonininkas V. Baltrušaitis sveikino ir pagyrė Amerikos lietuvių moteris, kurios per tiek metų svetimame krašte galėjo išlaikyti lietuvišką žodį. Aktorius V. Žukauskas sukėlė gražaus juoko savo humoristiniais pasakojimais. M.I. Sandavičiūtės padėklamavo eilėraščių. R. Gagas pagrojo akordeonu.

Toliau kuopą sveikino dar kitų draugių atstovai. Vakariū pirmininkavo Dabrovolskienė, vaišes paruošė Rainienė, Terebeizienė ir Katilienė.

Linkime, kad Moterų Sąjunga gyvuotų dar daug metų.

E. Sand.

IS DARIUS GIRENO paminklo pašventinimo Brooklyne, spalio 19, šventina prel. J. Balkūnas. Viršuje: J. Šaltis — statybos komiteto pirmininkas, Žemai Br. Spūdienė ir dešinėje aukštai (su akiniais) S. Briedis — komiteto nariai. Nuotr. V. Maželo.

BOSTONO ŽINIOS

Šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukakties minėjimą

lietuvių visuomenei ruošia Bostono Lietuvių Bendruomenė lapkričio 30 d., 3 val. p.p., naujai atremontuotoj Municipal Building salėje East Broadway, So. Boston, Mass. Paskaitą skaitys Darbininkų redaktorius Simas Sužiedėlis, Bostone gyveną rašytojai ir poetai programa pavairins savo naujais kūriniais šv. Kazimiero garbei, jaunimas taip pat įdės savo dalį. Tą pat dieną šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje 10 val. bus iškilmingos pamaldos iš šv. Kazimiero. Visi Bostono lietuvių pamaldose ir minėjime maloniai kviečiami dalyvauti.

Dedami vitražai
Atremontavus šv. Petro parapijos bažnyčią, dar liko neįdėta du zakristijos vitražai. Klebono prel. Pr. Virmauskio rūpesčiu šiuos vitražus piešia dail. Vizgirda. Dailininkas vitražus jau baigia paruošti ir spalio 18 jau sudėjo langams geležinius rėmus.

Mirusieji.
Po gedulingų pamaldų, šv. Petro parapijos bažnyčioje, palaidoti šie asmenys:

Juozas Astrauskas (spalio 18 d.) 71 m. Velionis gyveno 291 Silver St., Palaidotas N. Kalvarijos kapinėse.

Paulina Dvareckienė (spalio 25) 83 m. Velionė gyveno 6 Hatch St. Nuliūdime paliko tris dukteris ir sūnų. Palaidota N. Kalvarijos kapinėse.

CAMBRIDGE, MASS.

Sokių vakarą rengia vyčių 18 kuopa lapkričio 15 d. 8 v.v. lietuvių klubo auditorijoje, 163 Harvard St. Vyčiai kviečia visus dalyvauti ir pažada visiems smagią programą.

Juozas Aneliauskas, dirbtuvė je sunkiai sužeistas, jau ketvirtą savaitę daktaro priežiūroje gydosi namuose.

D.B. Keršias pagerbti banketas įvyko spalio 26 lietuvių klube. Dalyvavo per su šimtus asmenų. D. Keršis yra dabartinis lietuvių klubo vedėjas. Ker-

Lietuvių Kultūros Klubo susirinkimas įvyko spalio 25 d. Tarptautiniame Institute. Dr. J. Gimbutas, grįžęs iš kelionės po Vakarų Europą, padarė pranešimą apie lankytuosius Prancūzijos, Italijos bei Ispanijos meno muziejus ir pasaulinę Briuselio parodą. Apie 40 klubo svečių ir narių su dideliu susidomėjimu išlausė pranešimo, pailiustruoto daugybe vaizdų ekrane. Gerą valandą visi pagyveno didingais meno paminklais. J. Gimbutui ir talkinusiame paveikslus parodyti inž. V. Izbičkui didelis visų dėkui!

I naują valdybą įėjo dr. J. Girnius (pirmininkas), B. Baškyns, Z. Gavelis, I. Manomaitienė ir Mickūnienė (jaun.). Susirinkimui pirmininkavo V. Kulbokas, vaišes parengė pp. Mickūnienė ir Kuncaitienė.

Dailininkas
Viktoras Andriusis su savo žmona persikėlė į naują butą: Adam St., Dorchester, Mass.

Lietuvių vaidinimuose dailiasias scenos dekoracijas kur matote, yra jo darbas.

Krikštai
Sv. Petro parapijos bažnyčioje pakrikštyti:

Spalio 19 d. pakrikštytas Stepono Contons ir Elenos Castar — Contons sūnus Roberto ir Herbert vardais. Krikšt apeigas atliko Stepono Contons brolis kun. Al. Kontautas.

Spalio 19 d. pakrikštytas Bobbie Lee Gensel ir Marijos Wright — Gensel sūnus Kevin ir Jono vardais. Tėvai gyvena 569 E. 7-ta gatvė, So. Boston.

Spalio 26 d. pakrikštyta Karolio Bernotas ir Gerold Stanton — Bernotas dukte Geraldinos vardu. Tėvai gyvena 524 E. 7-ta gatvė, So. Boston.

Šiai minėjo 10 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

W. J. Tocioniai išvyko Washingtoną aplankyti esantį karo ligoninėje savo brolių ir paatostogauti.

T. Mahoney, policininkas, A. Zavecko žentas, eidamas tarnybos pareigas jau antrą kartą buvo sužeistas. Abu kartu sužeistas automobilio, kurį vairavo girtas šoferis.

Sofija Kalakauskienė mirė spalio 20. Velionė spalio 23 iš N.P. bažnyčios palaidota šv. Mykolo kapuose. Išgyveno Amerikoje apie 40 metų. Likusiai nuliūdime šeimai reikškimu užuojautą.

K. Sireikienė, kuri neseniai atsikėlė į Cambridge gyventi, šiomis dienomis namų ruošos nelaimėje susilaužė ranką.

Sen. J.F. Kennedy už pasidarbavimą politiniais reikalais A. Daukantui išreiškė asmenišką padėką.

A.D.

BOSTONO IR APYLINKIŲ

lietuvių ir Darbininko skaitytojai prašomi prenumeratos ir kitais reikalais kreiptis žemiau nurodomu adresu

To place your advertisements and subscription for the DARBININKAS Semi-Weekly Newspaper contact:

RIMANTAS IVASKA
LITHUANIAN FURNITURE CO.
366 West Broadway, So. Boston 27, Mass.
Off. Telph. AN 8-4618
Res. Telph. CO 5-2546

BARASEVIČIUS ir SŪNUS FUNERAL HOME

254 W. Broadway South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVIČIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. Andrew 8-2590

Waitkus FUNERAL HOME

197 Webster Avenue PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermėnims dykai. Aptarpauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite; Tel. TR 6-6434

BROOKLYN, N. Y.

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis (ARMAKAUSKAS) Graborius-Balsamuotojas MODERNISKA KOPLYČIA

423 Metropolitan Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas (BIELIAUSKAS) FUNERAL HOME

M. P. BALLAS—Direktorius ALB. BALTRONAS-BALTON Reikalių Vedėjas
660 Grand Street Brooklyn, N. Y. NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva GRABORIUS BALSAMUOTOJAS

231 Bedford Ave. Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins Šalinskas

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE. (prie Forest Parkway Station) Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventilacija
Tel. VVirginia 7-4499

William J. Drake- Dragūnas

LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAMAICA 6-7272

BANGA TELEVISION

Sav. V. ZELENIS

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

TELEFONAS: APplegate 7-0349

PARDUODAMA su NUOLAIDA:

- TELEVIZIJOS APARATAI,
- HI-FI FONOGRAFAI,
- IGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
- VOKISKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
- ORO VESINTUVAI (air cond.) ir LANGAM VENTILIATORIAI

Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.

Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.

DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak. Pirmadieniais iki 6 val. vak.

Gimtadienio proga

LEVOŠĖ KASIULEVIČIENĖ

sveikina linkėdamas ilgiausių metų ir geros sveikatos

Stasys Volkavičius